

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA PEDAGOGICKÁ

KATEDRA TĚLESNÉ A SPORTOVNÍ VÝCHOVY

Variabilita rozestavení hráčů v přechodových fázích u vybraných týmů na fotbalovém mistrovství Evropy 2016 ve Francii

Bakalářská práce

Karel Mundl

Tělesná výchova a sport

Vedoucí práce: Doc., PaedDr. Jaromír Votík, CSc.

Plzeň, 2017

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně s použitím uvedené literatury a zdrojů informací.

V Plzni, 30 června 2017

.....
vlastnoruční podpis

Poděkování

Tímto bych chtěl poděkovat zejména vedoucímu této práce Doc., PaedDr. Jaromíru Votíkovi, CSc. za odbornou pomoc a cenné rady. Dále děkuji své rodině za podporu při studiu.

ZDE SE NACHÁZÍ ORIGINÁL ZADÁNÍ KVALIFIKAČNÍ PRÁCE.

OBSAH

1. ÚVOD	6
2. CÍLE A ÚKOLY	9
2.1 CÍLE	9
2.2. ÚKOLY.....	9
3. TEORETICKÝ ROZBOR PROBLÉMU	10
3.1 HISTORIE ME.....	10
3.1.1 ÚSPĚCHY ČESKOSLOVENSKÉHO A ČESKÉHO FOTBALU NA ME	11
3.1.2 INDIVIDUÁLNÍ OCENĚNÍ ČESKOSLOVENSKÝCH A ČESKÝCH HRÁČŮ	14
3.2 ROZESTAVENÍ HRÁČŮ A HERNÍ SYSTÉMY	15
3.2.1 ROZESTAVENÍ HRÁČŮ	15
3.2.2 VÝVOJ HERNÍCH ROZESTAVENÍ	16
3.2.3 DĚLENÍ HERNÍCH SYSTÉMŮ	18
3.3 PŘECHODOVÁ FÁZE	19
4 METODIKA PRÁCE.....	21
4.1 CHARAKTERISTIKA ZKOUMANÉHO SOUBORU	21
4.2 CHARAKTERISTIKA SBĚRU A ZPRACOVÁNÍ DAT.....	23
5 VÝSLEDKY SLEDOVÁNÍ A JEJICH INTERPRETACE	25
5.1 ANALÝZA OBSAHU HRY FRANCIE	26
5.2 ANALÝZA OBSAHU HRY PORTUGALSKA	35
5.3 ANALÝZA OBSAHU HRY NĚMECKA	45
5.4 ANALÝZA OBSAHU HRY WALESU.....	55
5.5 ANALÝZA OBSAHU HRY ČESKÉ REPUBLIKY.....	62

5.6 POROVNÁNÍ ROZESTAVENÍ HRÁČŮ V OKAMŽIKU UKONČENÍ NAVAZUJÍCÍ AKCE	66
6. DISKUSE	69
7. ZÁVĚR	71
RESUMÉ.....	72
SEZNAM LITERATURY	73

1 ÚVOD

Téma "Variabilita rozestavení hráčů v přechodových fázích u vybraných týmů na fotbalovém mistrovství Evropy 2016 ve Francii " jsem si vybral proto, že organizaci hry v přechodových fázích vnímám jako jeden ze základních a rozhodujících faktorů úspěšnosti v moderním fotbale. Chtěl bych se uvedenou problematikou zabývat a zjistit způsoby variability rozestavení z hlediska prostoru a následného vedení útočných či obranných akcí na základě nepřímého pozorování fotbalových utkání a pokusit se u každého z vybraných týmů najít charakteristický prvek, který se bude v přechodových fázích nejčastěji opakovat.

Jedním z hlavních cílů této práce je zjistit způsoby rozestavení hráčů při zisku míče. Vedlejšími cíli je najít způsob vedení následného útoku a počet hráčů zapojených do činnosti na to navazující.

K rozboru byly vybrány týmy semifinalistů (Portugalsko, Francie, Německo a Wales) a reprezentace České republiky.

Popisovány jsou přechodové fáze z obrany do útoku, které začínaly na vlastní polovině útočícího týmu, a jejich ukončení nastalo v oblasti prodlouženého pokutového území soupeře. V moderním fotbale se během utkání vyskytne velký počet přechodových fází (zisků a ztrát míče), proto byly pro rozbor vybrány situace, pro které platily výše uvedené podmínky a z těchto byly následně vybrány ty, o nichž se domníváme, že jsou pro vybraný tým charakteristické, počátečním rozestavením hráčů při zisku míče. V této práci jsou metodou nepřímého pozorování výše uvedené situace analyzovány a výsledky rozboru jsou graficky znázorněny a také následně popisovány. Tématu práce je nutné věnovat pozornost z důvodu naprosté klíčivosti nalezení alternativních, či jen dalších způsobů organizace hry v jejích jednotlivých fázích.

Cílem rozboru je graficky zaznamenat a popsat rozestavení hráčů v okamžiku zisku míče, pokusit se zachytit následný vývoj situace a dynamiku přesunu hráčů do nových pozic a grafické znázornění v době ukončení akce. Pokusit se nalézt charakteristické prvky typické pro vybraný tým.

Tato práce slouží především jako informace o způsobech provedení přechodových fází na mistrovství Evropy 2016. Předpokládáme její využití ve formě doporučení pro trenérskou praxi i jako možnou inspiraci pro začínající trenéry.

2 CÍLE A ÚKOLY

2.1 Cíl práce

Cílem práce je nepřímým pozorováním provést analýzu zápasů vybraných týmů na ME 2016 a pokusit se najít typické, charakteristické způsoby řešení u sledovaných týmů. Po vymezení kritérií se pokusit mezi přechodovými fázemi jednotlivých týmů vysledovat modelová řešení či opakující se prvky a provést srovnání mezi pozorovanými týmy.

2.2 Kritéria výzkumu

1. Jaké bylo rozestavení hráčů na začátku přechodové fáze?
2. Jakým způsobem byla prováděna navazující akce?
3. Jaké bylo rozestavení hráčů na konci přechodové fáze?
4. Kolik hráčů se do akce zapojilo?

2.3 Úkoly práce

Pro dosažení cíle bylo nutné splnit tyto úkoly:

1. Výběr zkoumaných souborů.
2. Pilotní pozorování zkoumaných souborů a úprava kritérií pro pozorování.
3. Pozorování vybraných souborů.
4. Sumarizace a vyhodnocení získaných dat.
5. Interpretace výsledků.
6. Doporučení pro trenérskou praxi

3 TEORETICKÝ ROZBOR PROBLÉMU

3.1 Historie ME

Ondřej (1986) uvádí, že mistrovství Evropy se hraje každé čtyři roky od roku 1968, podle internetového serveru *wikipedia.org* se však hraje již od roku 1960. Odpověď na tento rozpor jsem našel v *Malé encyklopedii fotbalu*. Zde se píše, že tato mezinárodní soutěž evropských mužstev členských zemí UEFA (Unie evropských fotbalových asociací UEFA, francouzsky: Union Européenne de Football Association) byla založena na zasedání výkonného výboru UEFA v roce 1958 pod názvem Pohár evropských národů z iniciativy francouzského funkcionáře H. Delaunaye. Později byl pohár nazýván jeho jménem. Hrál se vyřazovacím způsobem, semifinále a finále se konalo v jedné zemi každé čtyři roky v období mezi MS.

První turnaj se odehrál v roce 1960 a jeho pořadatelem byla Francie. Hrál se na stadionech v Marseille a Paříži. Na závěrečný turnaj se kvalifikovaly reprezentační týmy Francie, Sovětského svazu, Jugoslávie a Československa. Do finále se probojovaly celky Jugoslávie a Sovětského svazu. Prvním, zatím neoficiálním, mistrem Evropy se v Paříži stal tým Sovětského svazu.

Před začátkem kvalifikace na 3. závěrečný turnaj se soutěž oficiálně přejmenovala na mistrovství Evropy. Kromě názvu dostala soutěž i nový soutěžní řád. Již se nehrálo vyřazovacím způsobem, ale účastníci byli losem rozděleni do kvalifikačních skupin. Hrál se systémem každý s každým doma – venku. Vítězové ze skupin se podle vylosování střetli ve čtvrtfinále (opět doma – venku). Týmy, které postoupily ze čtvrtfinále, se nominovali na finálový turnaj, který se konal v roce 1968 v Itálii. O soupeřích pro semifinálové duely rozhodoval los. Vítězové hráli finále, poražení o 3. místo.

Od roku 1980 se do finálového turnaje kvalifikovalo 7 týmů z kvalifikačních skupin, které doplnil tým pořádající země. Hrál se ve dvou skupinách po 4 týmech, systémem každý s každým. Vítězové skupin hráli finále. Celky z druhých míst ve skupině se utkaly o třetí místo.

K další změně formátu došlo před ME 1996, jehož závěrečný turnaj pořádala Anglie. Na něj postupovalo 16 týmů, které se rozdělily do čtyř skupin. První dva ze skupiny postupovaly do vyřazovacích bojů. Pro týmy ze 3. a 4. míst turnaj končil.

Poslední turnaj hostila Francie a startovalo na něm poprvé v historii 24 evropských týmů. Rozřazeny byly do 6 skupin po čtyřech. Do osmifinále postupovaly první dva týmy ze skupin a 4 nejlepší týmy ze 3. míst.

Nejúspěšnějším týmem mistrovství Evropy jsou z historického hlediska v počtu medailí Němci. Primát v počtu zlatých medailí drží společně se Španěly, každý tým získal 3 medaile. Společně se Sovětským svazem mají nejvíce stříbrných, také po třech medailích. K tomu tři třetí místa stejně jako Portugalci. Pouze v počtu bronzových medailí jsou na druhém místě, Holanďané skončili na třetím místě již čtyřikrát.

Historicky nejlepšími střelci závěrečného turnaje jsou momentálně s devíti brankami Michel Platini a Cristiano Ronaldo. Zatímco francouzskému reprezentantovi Platinimu stačilo na vstřelení tohoto počtu pět zápasů na jediném šampionátu (1984), Ronaldo z Portugalska to nastřílel během 21 mačů na čtyřech ME. V budoucnu se dá předpokládat osamostatnění Ronalda v čele této statistiky. Nejbližší k němu má z aktivních hráčů další reprezentant Francie Griezmann, který je pozadu o tři zásahy. Jelikož je, ale Ronaldo dříve narozený, lze předpokládat, že se po něm na čele historické tabulky objeví znovu hráč z Francie.

3.1.1 Úspěchy Československého a českého fotbalu na ME

Československý a později i český fotbal dosahoval a na evropských šampionátech velmi zajímavých úspěchů. Společnému československému výběru se podařilo přivést dvě bronzové (1960 a 1980) a jednu zlatou medaili (1976). Samostatná česká reprezentace již má na svém kontě jedno stříbro (1996) a jeden bronz (2004). Za úspěch české fotbalové reprezentace lze považovat i to, že se od roku 1996 pokaždé dokázala kvalifikovat na závěrečný turnaj ME.

Československo na ME

1960 Francie – Na prvním turnaji, který se hrál pod názvem Pohár evropských národů, získali Čechoslováci bronz. Na závěrečném turnaji prohráli v semifinále s pozdějším vítězem turnaje Sovětským svazem. V souboji o třetí místo porazili domácí Francouze a získali tak první medaili z evropského turnaje.

1964 Španělsko – Ve Španělsku československý tým chyběl. V kvalifikaci byl nad jeho síly výběr Západního Německa (SRN).

1968 Itálie – Kvalifikace se poprvé hrála skupinovým systémem. Československo se ve své skupině utkalo s Tureckem, Irskem a Španělskem. V konečné tabulce obsadilo druhé místo za Španěly a postup mu unikl.

1972 Belgie – V kvalifikační skupině se reprezentanti Československa střetli s Finskem, Walesem a Rumunskem. Bylo z toho opět druhé místo. O gólovém rozdílu mezi prvním a druhým rozhodly inkasované branky. Rumuni byli o dvě lepší. Československý tým na mistrovství opět chyběl.

1976 Jugoslávie – Po šestnácti letech se československým fotbalistům opět povedlo kvalifikovat na závěrečný turnaj. Zvládli velmi těžkou kvalifikační skupinu, kde proti nim stály týmy Anglie, Portugalska a Kypru. Na cestě do Jugoslávie však museli zdolat ještě velmi silný Sovětský svaz. Po domácím vítězství a remíze v Kyjevě, Čechoslováci podruhé v historii, pronikli do závěrečné fáze turnaje. V semifinále v Záhřebu zdolali Nizozemce v prodloužení. Finálový duel v Bělehradě proti SRN rozhodly až pokutové kopy. Legendárním způsobem rozhodl o vítězství československého výběru Panenka. Jeho originální lob se zapsal do historie ME jako jeden z nejkrásnějších gólů, který navíc znamenal pro Československý fotbal zisk prvního poháru pro mistry Evropy.

1980 Itálie – K obhajobě prvenství museli českoslovenští fotbalisté nejprve úspěšně zvládnout kvalifikační skupinu. V ní se utkali s Francií, Švédskem a Lucemburskem. Vyhráli 5 ze 6 zápasů a opět se mohli podívat na závěrečný turnaj, který poprvé v historii hostil osm místo čtyř týmů. Ty byly rozlosovány do dvou základních skupin. Naši se ve skupině střetli s týmem Západního Německa, Nizozemskem a Řeckem. Druhé místo v základní skupině znamenalo souboj o celkové 3. místo s domácím týmem. Opět musely rozhodnout až pokutové kopy. Čechoslováci byli v penaltovém rozstřelu znovu úspěšnější, než soupeř a z Itálie se vrátili s bronzem.

1984 Francie – Po dvou úspěšných šampionátech se Československému výběru nezdařila kvalifikace. Ve skupině čelil tým tentokrát Rumunsku, Švédsku, Itálii a Kypru. V konečném součtu stačily výkony jen na třetí místo.

1988 SRN – V kvalifikaci na evropský šampionát se Českoslovenští fotbalisté utkali s Dánskem, Finskem a Walesem. Postoupit se opět nepovedlo. Z naší skupiny postoupilo Dánsko, naši skončili druzí.

1992 Švédsko – Cesta na závěrečný šampionát skončila opět druhým místem v kvalifikační skupině. Tentokrát byla nad síly Československého výběru Francie. Tato kvalifikace ME byla zároveň poslední, ve které bojovali Češi a Slováci v jednom výběru.

Česko na ME

1996 Anglie – Poprvé v historii bojovala o účast na závěrečném turnaji samostatná česká reprezentace. V kvalifikaci narazil český výběr mj. na Nizozemce. Přesto dokázal svou kvalifikační skupinu vyhrát. Závěrečného turnaje se tentokrát účastnilo již 16 týmů, které byli rozřazeni do čtyř základních skupin. První dva ze skupin postupovali do čtvrtfinále, pro zbylé dva turnaj skončil. Naším los do základní skupiny přiřadil Německo, Itálii a Rusko. Z velmi těžké skupiny český tým postoupil ze druhého místa. Ve čtvrtfinále se utkal s reprezentačním výběrem Portugalska. Češi vyhráli 1:0 krásným lobem Karla Poborského. V semifinále s Francií gól ze hry nepadl, rozhodli pokutové kopy. Postup Čechů pečetil kapitán týmu Miroslav Kadlec. Do finále postoupil český tým společně s Němci. Po devadesáti minutách byl stav nerozhodný. Zlatý gól vstřelili Němci a česká fotbalová reprezentace vezla z první velké akce, které se po rozpadu Československa zúčastnila, stříbrné medaile.

2000 Belgie a Nizozemsko – Český reprezentační tým prošel kvalifikační skupinou bez jediného zaváhání. V základní skupině však narazil na domácí Holanďany, Francouze a na Dánsko. Po dvou porážkách skončil v základní skupině třetí a turnaj pro něj skončil.

2004 Portugalsko – Fotbalisté České republiky se opět kvalifikovali přímo z prvního místa ve skupině, i když již ne s čistým štítem jako na minulý turnaj. Největším soupeřem v kvalifikaci byli Holanďané. S tímto týmem se Češi utkali také v základní skupině turnaje. Dále byli do stejné skupiny nalosovány týmy Německa a Lotyšska. Naši postoupili z prvního místa v základní skupině a zejména zápas s Holandskem byl ozdobou turnaje. Naši prohrávali již 0:2, ale skvělým týmovým výkonem dokázali nakonec zápas vyhrát. Ve čtvrtfinále si náš národní tým poradil s Dánskem. V semifinále se proti Čechům postavil tým se kterým se příliš nepočítalo – Řecko. Po uplynutí základní hrací doby to bylo bez branek. Až v poslední minutě první části nastavení se Řecku podařilo vsítit gól. Pravidlo o stříbrném gólu, které bylo po tomto turnaji zrušeno posunulo do finále Řecko, které později celý turnaj vyhrálo. Český tým skončil v Portugalsku na třetím místě.

2008 Rakousko a Švýcarsko – Znovu jako vítěz kvalifikační skupiny přijížděl český tým do dějiště turnaje. V základní skupině však narazil na velmi silné Portugalce a po nezdaru s Tureckem skončil v základní skupině na třetím místě.

2012 Polsko a Ukrajina – Česko skončilo v kvalifikační skupině na druhém místě a o účast na závěrečném turnaji se muselo utkat v baráži proti Černé Hoře. Češi vyhráli oba barážové duely a účast si zajistili. V základní skupině se náš tým utkal s Ruskem, Polskem a Řeckem. Bylo z toho vítězství v základní skupině a postup do čtvrtfinále závěrečného turnaje. Zde však byli nad naše síly Portugalci.

2016 Francie – Závěrečný turnaj byl rozšířen o dalších 8 účastníků. Celkově se tak ve Francii představilo 24 reprezentačních mužstev. Naši se opět kvalifikovali z prvního místa. Do základní skupiny jim los přiřadil Španělsko, Chorvatsko a Turecko. Jediný získaný bod na postup nestačil a český tým obsadil ve skupině až čtvrté místo.

3.1.2 Individuální ocenění československých a českých hráčů

Velmi dobře si českoslovenští a čeští fotbalisté vedli i v individuálních oceněních. Několikrát byly nominováni do tzv. All-stars týmu turnaje, což je výběr 11 nejlepších hráčů turnaje napříč všemi zúčastněnými týmy.

Reprezentanti Československa v All-stars týmu:

1960 Francie – Masopust, Novák

1976 Jugoslávie – Nehoda, Ondruš, Panenka, Pivarník, Pollák, Viktor

Reprezentanti ČR v All-stars týmu:

1996 Anglie – Kuka, Látal, Poborský

2004 Portugalsko – Baroš, Čech, Nedvěd

Většina informací uvedených v kapitolách 3.1.1 a 3.1.2 byla nalezena na https://cs.wikipedia.org/wiki/Mistrovstv%C3%AD_Evropy_ve_fotbale

3.2 Rozestavení hráčů a herní systémy

Rozestavení hráčů a herní systém jsou dva odborné pojmy, které se často zaměňují. Je to dáno zejména historickými důvody, které dále zmíníme. V dnešní metodice fotbalu se však tyto pojmy striktně vymezují a jasně definují.

3.2.1 Rozestavení hráčů

Od počátku novodobé historie se vyvíjí „rozestavení hráčů“, dříve se uvádělo také pod pojmem „herní systém“. Podle úvodního rozestavení se dříve dalo téměř přesně určit v jaké oblasti hrací plochy se bude daný hráč pohybovat. V dnešním fotbale úvodní rozestavení kolikrát vůbec neodpovídá tomu, jak to vypadá na hrací ploše při hře. Hráči se v různých fázích hry na svých postech často prolínají. Dochází k výměnám postů mezi středovými hráči s krajními hráči středové řady, ale i mezi krajními hráči obranné a středové řady. U týmů s kreativními hráči útočných a středových řad lze sledovat i vzájemnou rotaci hráčů.

Variabilita rozestavení hráčů v přechodových fázích je důležitá pro následný vývoj situací, neboť mají-li hráči nevyvážené postavení na hrací ploše, jen těžko se mohou pokoušet o úspěšný útok či defenzivní činnost.

„Dříve se např. hovořilo o klasickém systému (pyramidovém) 2-3-5 nebo o systému 4-2-4, dnes se říká, že hráči hráli v základním rozestavení 2-3-5 např. systémem postupného útoku z osobní obrany, respektive v základním rozestavení 4-2-4 systémem rychlého protiútoku z kombinované obrany“ (Votík a Zalabák, 2000)

„V současném fotbale se neustále zvyšuje význam organizace hry. Pod tímto pojmem si můžeme představit herní systém mužstva (též systém hry mužstva), ať už obranný nebo útočný, ale také rozestavení hráčů na hřišti. Ve skutečnosti se ale jedná o dnes už dva zcela odlišné pojmy.“ (Čejka, 2008)

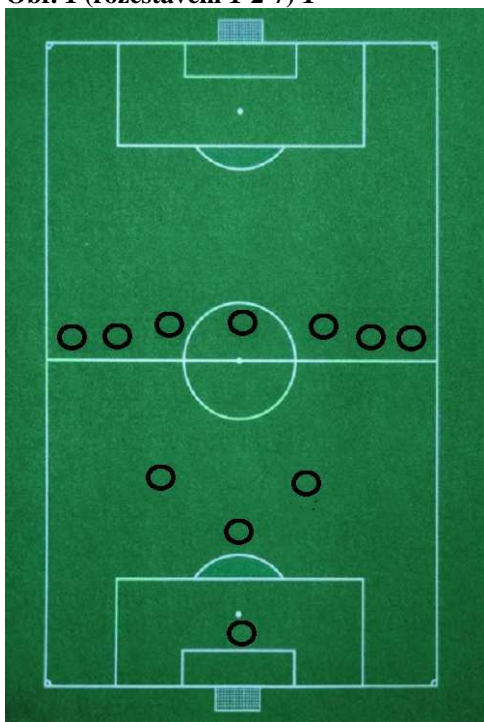
„Není tomu tak dávno, kdy jsme organizaci hry pokládali za „systém hry“ a pod číselným označením 4-4-2, 4-3-3, 3-5-2 apod., jsme si docela jasně dokázali představit hru soupeře i v jakých prostorech se jednotliví hráči pohybují... ...stačilo pár let vývoje kopané a všechny tyto tehdejší zásady organizace jsou v nenávratnu pryč. Význam organizace hry a nároky na ní se totálně změnil. Současný fotbal vyžaduje velkou flexibilitu, variabilitu, prolínání řad, soustředěnost hráčů do těžiště, vzájemnou zastupitelnost. Ze snadno „čitelné organizace hry“ se stává „nečitelný, organizovaný tvar“, sice vycházející ze z

výchozí organizace hry, ale vždy přizpůsobený herní situaci a těžišti hry, ať už v obranné nebo útočné činnosti. Vysoká intenzita hry přináší neustále nové situace k řešení, které doprovázejí nečekané změny těžiště s neskutečnou rychlostí provedení.“ (Lička, 2016)

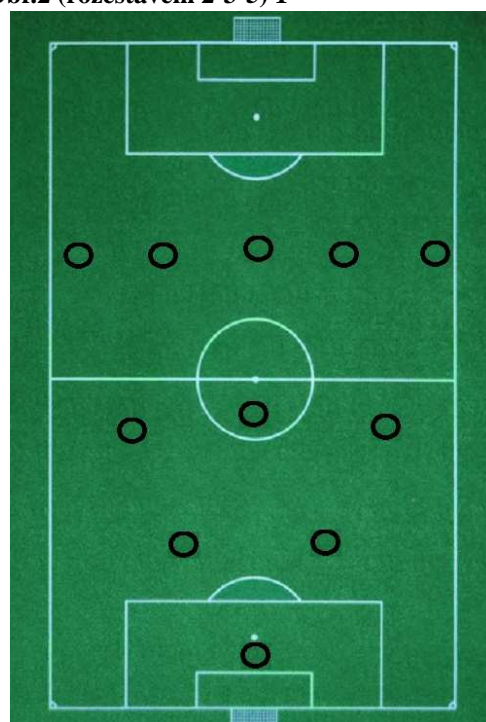
3.2.2 Vývoj herních rozestavení

Od počátku historie novodobého fotbalu se vyvíjí rozestavení hráčů, dříve uváděné pod pojmem herní systém. Od jednoho z počátečních 1:2:7 (obr.1) ve kterém hráli Angličané v r.1872 či 2:5:3(obr.2), které pochází ze stejného roku od Skotů, přes takzvaný WM systém – 3:2:2:3 (obr.3) - kolem r. 1925 a rozestavení 4:4:2 (obr.4) - 90. léta 20. století až do moderních rozestavení 3:5:2 (obr.5), popřípadě 4:2:3:1 (obr.6). (Votík a Zalabák, 2000)

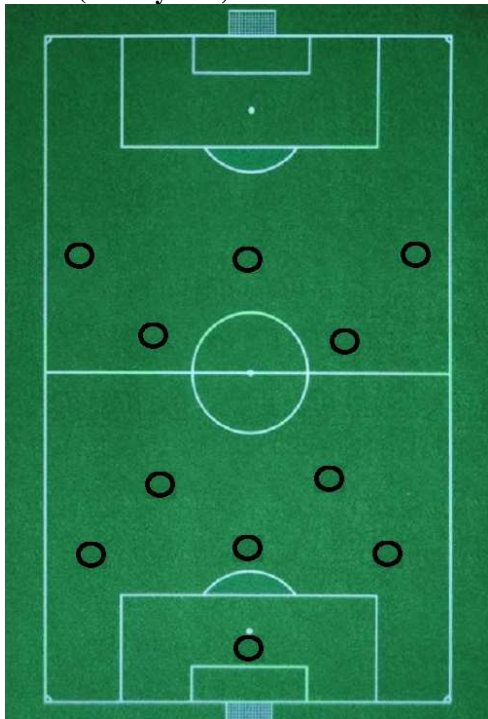
Obr. 1 (rozestavení 1-2-7) 1

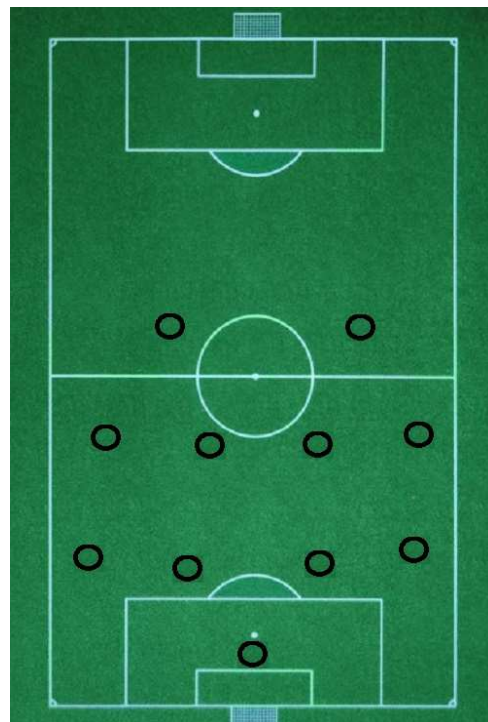
Obr.2 (rozestavení 2-3-5) 1

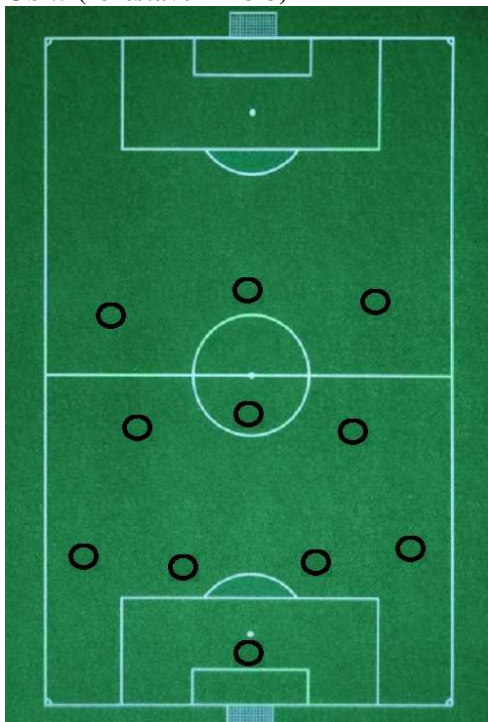
Obr.3 (WM systém) 1

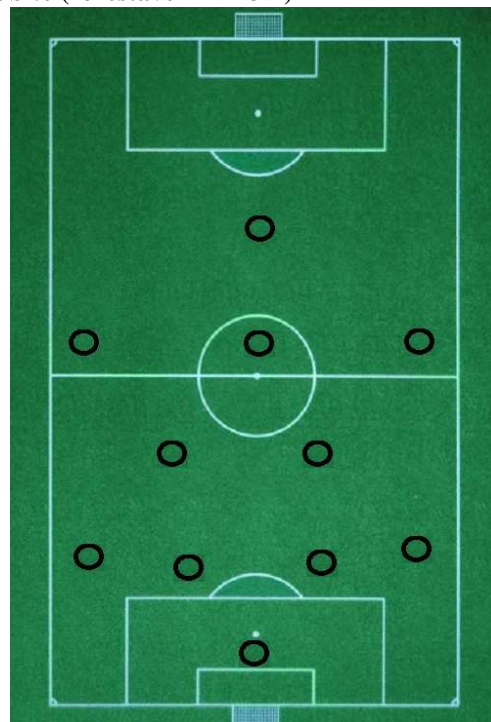
Obr.4 (rozestavení 4-4-2) 1

Obr.5 (rozestavení 4-3-3) 1

Obr.6 (rozestavení 4-2-3-1) 1

Zdroj obr. 1-6: vlastní tvorba podle Votík a Zalabák, 2000

3.2.3 Dělení herních systémů

Dělení herních systémů podle Votíka (2000)

Kritériem pro dělení herních systémů je organizace činnosti hráčů, pro kterou jsou charakteristické odlišné cíle a úkoly. Teprve na základě těchto kritérií dělíme současné herní systémy na útočné a obranné.

Herní systémy útočné

- systém postupného útoku
- systém rychlého protiútoku
- systém kombinovaného útoku

Herní systémy obranné

- systém zónové (územní) obrany
- systém osobní obrany
- systém kombinované obrany

Dělení herních systémů podle Ličky (2016)

Obranné systémy

- „týmový represing“ po ztrátě míče
- příprava a presing z výchozího bloku
- specifické situace (standartní situace)

Útočné systémy

- rychlý protiútok
- postupný kombinovaný útok

Lička již nezmiňuje systém postupného útoku, neboť se domnívá, že tímto herním systémem těžko překonat soupeřovu defenzivu.

3.3 Přejchodové fáze

Za přechodovou fází je označován zisk míče a přechod z obranného postavení do útočného a naopak po ztrátě míče rychlý návrat z útočného do obranného postavení. Tyto mikrosituace jsou nazývány kritickými momenty utkání, neboť právě v tomto krátkém časovém úseku, který trvá přibližně 6-8 sekund padá až 60 % všech vstřelených branek. Tento fakt podtrhuje význam přechodové fáze na výsledek utkání (Lička, 2007).

Přejchodové fáze z útoku do obrany

Přejchodové fáze z útoku do obrany jsou okamžiky v utkání, kdy útočící tým ztrácí míč a „přepíná“ z útočného nastavení do obranného. V této části práce mi velmi pomohla práce Helíska, který shrnuje poznatky několika autorů na následujících řádcích:

„Tato fáze začíná okamžikem ztráty míče, vystřelením na branku, porušením pravidel, chybnou přihrávkou apod. Při začátku obranné fáze je třeba rychle přeorganizovat celé mužstvo pro obranu branky. Přechod z útoku do obrany se má uskutečnit rychle, plynule a koordinovaně. Každý hráč musí jednat klidně, zodpovědně, musí znát své místo a roli v této fázi hry, orientovat se a zachovat si přehled o nejsložitějších situacích (Matoušek, 1973).

Choutka (1968) vnímá jako hlavní úkol přechodu z útoku do obrany zpomalování soupeřova postupu a uvádí dvě zásady, jimž by se měli podříditi všichni hráči bez ohledu, na kterém místě v družstvu hrají. Jsou to:

- *potřeba využít všech prostředků, aby byly útočné akce zpomaleny*
- *soustředění pozornosti na rychlé založení útočné akce*

Matoušek (1973) vidí jako konec fáze přechodu z útoku do obrany v okamžiku, kdy jsou všichni hráči na svých místech, kdy obrana je celistvá a zorganizovaná.“ (Helísek, 2016)

Přejchodové fáze z obrany do útoku

Přejchodové fáze z obrany do útoku jsou mikrosituace v zápase, při niž bránící mužstvo získá míč a začíná útočit na soupeřovu bránu.

Také v této části práce mi znovu pomohla práce Helíska:

„Přejchod z obrany do útoku je východiskem pro vlastní útočnou fázi hry. Na kvalitě založení útoků zpravidla závisí úspěšnost celé akce, a proto je význam této fáze značný. Reorganizace celého mužstva musí proběhnout rychle, aby se hráči, který získal míč, vytvořily možnosti pro založení protiútku (Matoušek, 1973).

Lička (1998, 31) říká, že „konstruktivně získané míče, na které navazuje plynulý přechod řešený individuálně nebo kombinačně je rozhodujícím a dominantním východiskem pro rychlý protiútok do nezorganizované obrany soupeře“.

Choutka (1968) doplňuje poznámkou, že přechod z obrany do útoku se má provádět rychle a bezpečně. Dodržování těchto zásad je nezbytné, protože obě vyjadřují hlavní taktický úkol, na jehož realizaci se má podílet každý jednotlivec. Způsob zakládání útoků má rovněž velký význam. V moderní hře je výhodné používat co největšího množství variant. Jejich výběr nemá být šablonovitý, ale má vycházet důsledně z konkrétních podmínek herní situace. Způsob zakládání útoku má být nejen rychlý a bezpečný, ale i překvapivý. Proto se od hráčů, podílejících se na zakládání útoků, vyžaduje, aby dovedli důkladně ocenit momentální situaci na hřišti a aby volili neúčelnější způsob.“ (Helísek, 2016).

4 METODIKA PRÁCE

Metody, které byly v práci použity k dosažení cíle bakalářské práce. Při získávání dat a následné zpracování bakalářské práce bylo použito níže uvedených metod.

4.1. Charakteristika zkoumaných souborů

Zkoumaný soubor byl vytvořen z účastníků ME, jedná se tedy o týmy nejvyšší evropské úrovně. K rozboru byly vybrány týmy semifinalistů ME čili nejúspěšnějších mužstev turnaje (Portugalsko, Francie, Německo a Wales) a reprezentační tým České republiky, kterému se nepodařilo postoupit ze základní skupiny. U každého z vybraných týmů, bylo analyzováno 6 zápasů (u finalistů dokonce 7). Výjimkou byl tým ČR, který na turnaji odehrál pouze 3 zápasy. Celkem bylo rozboru podrobena 26 utkání evropského šampionátu.

Portugalsko

Šestinásobný účastník mistrovství světa. Jedinou medailí ze Světového šampionátu je bronzová z turnaje v Anglii v roce 1966. Od roku 1996 pravidelný účastník závěrečného turnaje ME. Na Evropském šampionátu získali Portugalci tři bronzové (1984, 2000, 2012) a jednu stříbrnou medaili (2004). V roce 2004 byli zároveň pořadatelskou zemí turnaje. Na svou první zlatou medaili si museli počkat až do tohoto mistrovství.

Na soupisce výběru pro mistrovství Evropy se objevilo 7 hráčů, kteří před šampionátem působili v Portugalské nejvyšší soutěži. Dále byli nominováni hráči ze španělské, francouzské, anglické, německé ale také z turecké či chorvatské ligy. Ikonou a zároveň kapitánem tohoto týmu je útočník Cristiano Ronaldo, střelec s historicky největším počtem nastřílených gólů v portugalském dresu, a také hráč s největším počtem reprezentačních startů. V současné době hráč Realu Madrid má ve své sbírce několik Zlatých míčů pro nejlepší fotbalistu Evropy, což svědčí o jeho vysokých kvalitách.

Portugalci na šampionátu nastupovali nejčastěji v rozestavení 4-4-2 s diamantem uprostřed.

Francie

Pořadatel právě tohoto ME. S pořádáním velkých fotbalových turnajů mají Francouzi zkušenosti. ME se zde hrálo již potřetí. Poprvé v roce 1960 vůbec první ME, a také závěrečný turnaj v roce 1984. Ve Francii se již také konala dvě Mistrovství světa (1938 a

1998). Francouzská reprezentace se účastnila MS již čtrnáctkrát s bilancí jedné zlaté (1998), jedné stříbrné (2006) a dvou bronzových (1958 a 1986) medailí. Z evropských šampionátů, na kterých byla již 9x, má dvě první místa (1984 a 2000), jedno druhé (2016) a jedno třetí místo (1996).

V tomto týmu nelze nalézt tak výrazně vyčnívajícího hráče jako u Portugalců. Tým se opírá o výkony několika výraznější hráčů, kteří tvoří osu týmu. Jsou jimi: gólman Lloris v současné době jednička v anglickém Tottenhamu Hotspur, střední obránce Koscielny působící v londýnském Arsenalu, záložník Pogba, dnes hráč Manchesteru United, v době konání turnaje hráč Juventusu, a útočník Griezmann, nejlepší střelec tohoto turnaje, hrající za španělský klub Atletico Madrid, doplnění o hráče z anglické, španělské, italské a francouzské ligy. Zajímavostí tohoto výběru byl Gignac, který působí v mexické lize.

Francouzi hráli na šampionátu v rozestavení 4-3-3. Někdy bylo jejich úvodní rozestavení také uváděno jako 4-2-3-1.

Německo

Úřadující mistři světa jsou zároveň historicky nejúspěšnější evropskou fotbalovou zemí. Na svém kontě mají 18 účastí na MS a 12 medailí od každého druhu čtyři. Zlaté z MS 1954, 1974, 1990, a 2014, stříbrné z 1966, 1982, 1986 a 2002 a bronzové z 1934, 1970, 2006 a 2010. Dvanáctkrát se již účastnili ME a získali 9 medailí. Tři zlaté (1972, 1980, 1996), tři stříbrné (1976, 1992 a 2008) a tři bronzové (1988, 2012 a 2016). Německo v minulosti hostilo ME 1988, a MS 1974 a 2006.

V základní sestavě německého výběru nastupovali hráči ze špičkových evropských velkoklubů. Z Bayernu Mnichov Neuer, Kimmich, Boateng, Götze a Müller. Z Realu Madrid Kroos. Khedira z Juventusu, a další hráči z předních německých a evropských klubů.

Za nejvýraznější osobnosti tohoto týmu bych označil gólmana Neuera, který je zároveň kapitánem týmu a dlouhodobě patří mezi nejlepší fotbalové brankáře na světě. A také špílmachra Kroose, který řídil a tvořil hru záložní řady německého celku.

Němci na tomto turnaji hráli v rozestavení 4-2-3-1, pouze proti Italům nastupovali se dvěma klasickými útočníky v rozestavení 4-4-2.

Wales

Nováček ME při svém debutu na vrcholné evropské akci získal svou první bronzovou medaili. Wales jednou startoval na MS. Bylo to v roce 1958 ve Švédsku. I tehdy dokráčel v turnaji poměrně daleko. Až ve čtvrtfinále jej zastavila Brazílie.

Leaderem týmu je kanonýr Bale, který hraje za Real Madrid. Svou důležitost pro tým prokázal již v kvalifikaci na toto ME když byl autorem 7 z 11 branek které Wales nastřílel. Skvělou formu osvědčil i na ME, kde byl vůdčí osobností svého týmu. V základní sestavě Walesu nastupovali, kromě již zmiňovaného Balea, hráči z nejvyšší anglické soutěže.

Wales nastupoval v úvodním rozestavení 3-5-2, které někdy bylo označováno jako 5-3-2.

ČR

Úspěchy československého a později českého reprezentačního týmu jsou popsány v kapitole 3.1.1.

V nominaci na závěrečný turnaj se objevilo 9 hráčů z české nejvyšší soutěže. Čtyři hráči z turecké ligy. Tři z německé ligy. Po dvou hráčích z první a druhé anglické ligy. Rovněž dva hráči působící ve Švýcarsku. A jeden hráč z francouzské ligy.

Nejvýraznějšími osobnostmi týmu byli hráči, kteří v minulé sezóně patřili londýnskému klubu Arsenal. Brankář Čech, který byl dlouhodobou reprezentační jedničkou a typický „špílmachr“ Rosický, který byl zároveň dlouhodobým kapitánem českého výběru.

Český tým začal turnaj v rozestavení 4-2-3-1, které v nadcházejících dvou zápasech změnil na 4-5-1.

4.2 Charakteristika metod sběru a zpracování dat

Metody, které byly v práci použity, měly vést k dosažení cíle bakalářské práce. Při získávání dat a následném zpracování bakalářské práce bylo použito následujících metod:

Výzkumné metody

Obsahová analýza primárních zdrojů

Tato metoda byla použita k získání podkladů, jak pro sestavení dílčích cílů (historický vývoj apod.), tak i pro sestavení teoretické části bakalářské práce.

Metoda nepřímého evidovaného pozorování

Nejdůležitější metoda pro sběr dat na základě nepřímého pozorování byly vytvářeny popisy situací a jejich grafické zaznamenání. Výhodou tohoto pozorování je možnost zastavení záznamu pro přesné zakreslení situace. Naopak nevýhodou je fakt, že televizní kamery téměř nikdy nesledují celou hrací plochu a na záznamu tak nejsou vidět hráči, kteří se zrovna nevyskytují ve snímaném prostoru. Dalším problémem, který se při pozorování vyskytl byli opakované záznamy předchozích akcí, kvůli kterým se někdy stalo, že se situace nepodařila zakreslit. Nejjednodušším řešením v tomto případě bylo akci z analýzy vyjmout a nerozebírat ji.

Schématické popisování

Pomocí schémat bylo znázorněno rozestavení hráčů v okamžiku zisku míče a rozestavení hráčů v okamžiku ukončení herní činnosti. Při vytváření schémat bylo klíčové co nejpřesněji zachytit rozestavení hráčů v daném okamžiku. Zde bylo důležité věnovat maximální pozornost úhlu pod kterým kamera snímala hrací plochu. Neboť vzdálenosti mezi hráči se díky tomu mohou zdát rozdílné, než jsou ve skutečnosti. Zakreslená schémata byla následně subjektivně vyhodnocena. Snahou bylo najít, opakující se, charakteristické prvky v rozestavení vybraných týmů

5 VÝZKUMNÁ ČÁST PRÁCE

Z důvodu velkého množství přechodových fází vyskytujících se ve fotbalových utkáních, bylo nutné na začátku výzkumu vytyčit podmínky, na jejichž základě byly pro rozbor vybrány pouze některé přechodové fáze.

Podmínky byly následující:

- Přechodová fáze z obrany do útoku musí začínat získáním míče na vlastní polovině a následná akce musí pokračovat na polovinu soupeře.

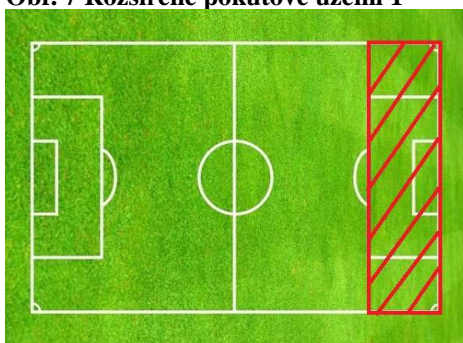
Po provedení pilotního výzkumu jsme došli k závěru, že jsou tyto podmínky nedostačující, neboť přechodových fází bylo i po tomto omezení k rozboru příliš velké množství.

Proto jsme nastavily podmínky následující:

- Přechodová fáze z obrany do útoku vznikla v průběhu hry na vlastní polovině útočícího týmu a následná akce končila v oblasti prodlouženého pokutového území soupeře.

Oblast rozšířeného pokutového území byla ustanovena jako pokutové území a část hrací plochy mezi pokutovým územím a postranní čarou (viz obr. 7).

Obr. 7 Rozšířené pokutové území 1

Z přechodových fází, které odpovídaly podmínkám výzkumu, byly vybrány ty, o kterých se domníváme, že jsou svým způsobem charakteristické pro herní organizaci vybraného týmu nebo mají společný prvek, který je pro vybraný tým typický.

5.1 Analýza obsahu hry Francie

Ze sedmi sledovaných utkání francouzského výběru bylo pořízeno 58 grafických záznamů. Z těch bylo po provedení analýzy vybráno 13 záznamů o kterých se domníváme, že jsou pro vybraný tým charakteristické, neboť v nich lze sledovat jisté opakující se prvky.

Rozestavení hráčů v okamžiku zisku míče

První utkání: Francie – Rumunsko (3 vybrané záznamy)

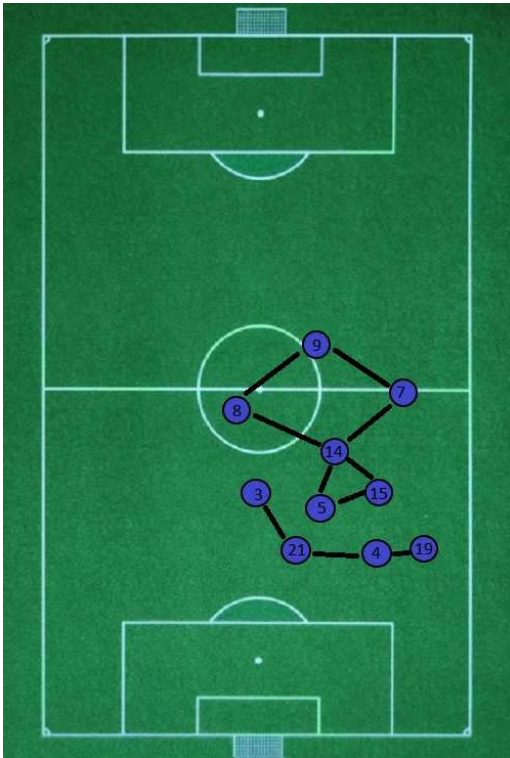
Obr.8 Úvodní rozestavení FRA – Rumunsko 1

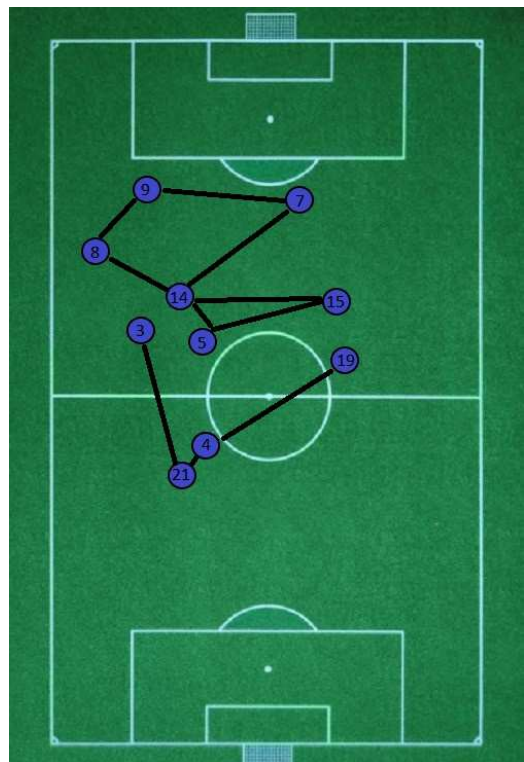
Zdroj: ceskatelevize.cz/ivysilani/

Francouzi k prvnímu zápasu nastoupili v úvodním rozestavení 4-3-3 (obr.8). Hned na prvním schématu (obr. 9) lze pozorovat obloukovité rozestavení hráčů obranné řady. Hráči středové řady jsou vůči sobě vzájemně v trojúhelníku a útočná řada spolu s nejvýše postaveným hráčem středové řady tvoří jakýsi kosočtverec. Na obr. 10 sice není obranná řada postavená do oblouku. Ale opět zde máme trojúhelník uprostřed a náznak kosočtverce v útočné řadě. Shodné prvky lze nalézt i na obr. 11.

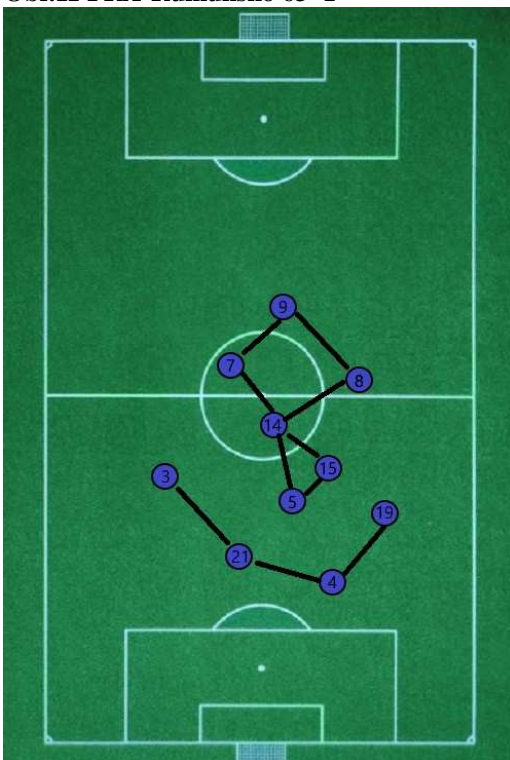
Obr.9 FRA-Rumunsko 13' 1

Obr.10 FRA-Rumunsko 51' 1

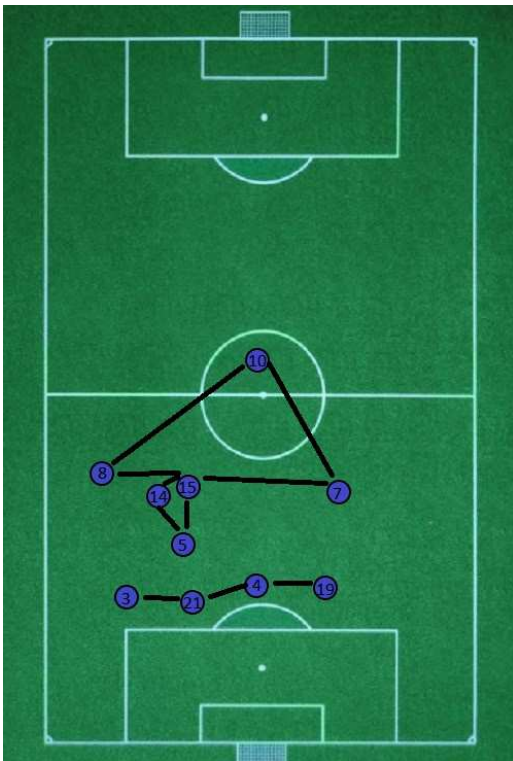
Obr.11 FRA-Rumunsko 63' 1

Na obrázku 11 je zajímavostí výměna postů mezi hráči č. 7 Griezmannem a č. 8 Payetem. Ačkoliv se tito dva hráči vyměnili rozestavení se téměř nezměnilo.

Druhé utkání: Francie – Albánie (1 záznam)**Obr.12 Úvodní rozestavení FRA-Albánie 1**

Zdroj: ceskatelevize.cz/ivysilani/

Obr.13 FRA-Albánie 78' 1

Do druhého zápasu nastoupila Francie v rozestavení 4-2-3-1 (obr.12). Na obr. 13 lze opět nalézt opakující se prvky, i když postavení obrany je téměř lineární a ani kosočtverec uprostřed není v tomto případě tak výrazný jako na předchozích obrázcích. Snímek je ze závěru utkání, kdy měla Francie již využity možnosti střídání hráčů, proto jsou čísla hráčů rozdílná než na obr. 12.

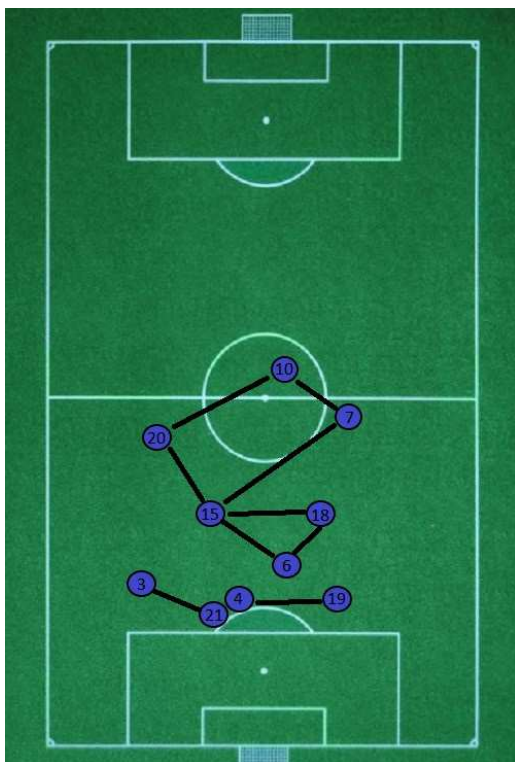
Třetí utkání: Francie – Švýcarsko (2 záznamy)

Obr.14 Úvodní rozestav. FRA- Švýcarsko 1

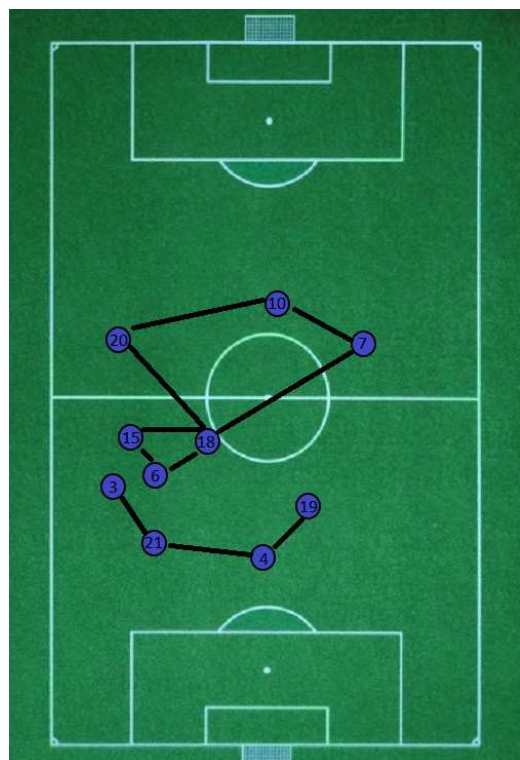

Zdroj: ceskatelevize.cz/ivysilani/

Obr.15 FRA-Švýcarsko 2' 1

Obr.16 FRA-Švýcarsko 11' 1

Opět v rozestavení 4-3-3 nastoupili Francouzi ke třetímu utkání. Lze znovu nalézt již popisované prvky

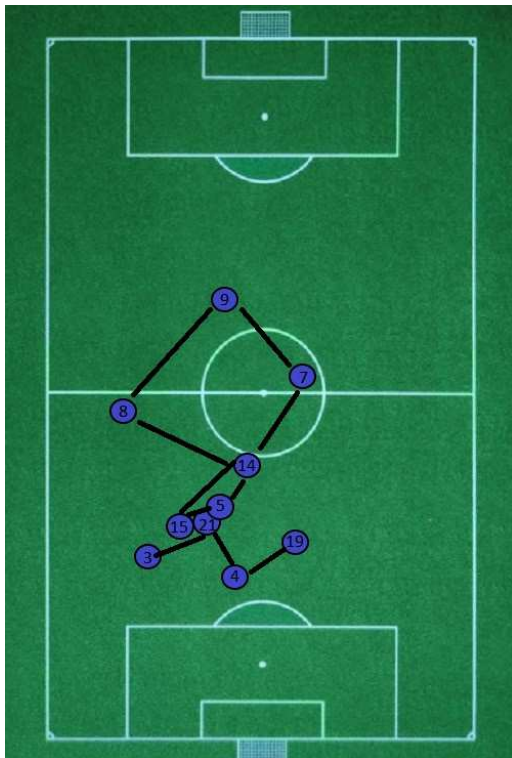
Osmifinále: Francie – Irsko (3 zápisy)

Obr.17 Úvodní rozestavení FRA-Irsko 1

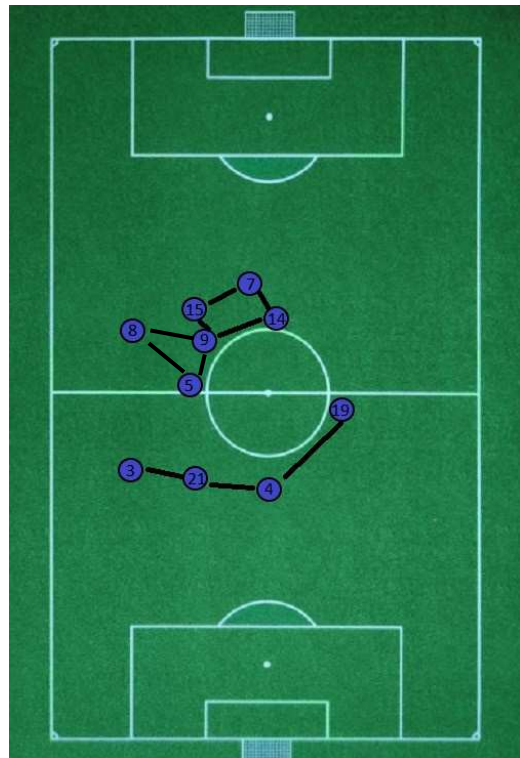

Zdroj: ceskatelevize.cz/ivysilani/

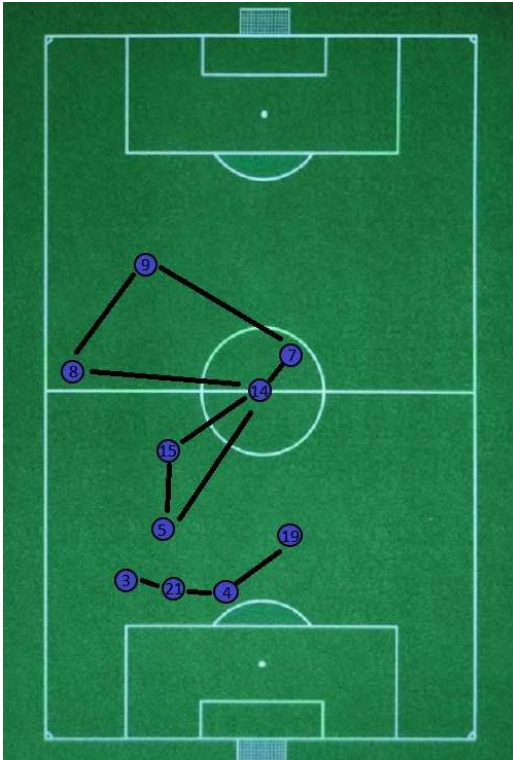
Obr.18 FRA-Irsko 8' 1

Obr.19 FRA-Irsko 43' 1

Obr.20 FRA-Irsko 45+1' 1

Na obrázcích 18, 19 a 20 se vyskytuje opět velmi podobné rozestavení hráčů. Zajímavý je obrázek č. 19. Zde je totiž jasně patrná rotace hráčů na postech. Hráč č 9 Giroud se stahuje do středové řady naopak do útočné řady se posouvají 14 Matuidi a 15 Pogba.

V zápase proti Islandu nastoupila Francie v úvodním rozestavení 4- 2-3-1. Z tohoto utkání nebyl žádný pořízený záznam shodný s výše uvedenými opakujícími se prvky.

Čtvrtfinále: Francie - Island (0 záznamů)

Obr.21 Úvodní rozestavení FRA-Island 1

Zdroj: ceskatelevize.cz/ivysilani/

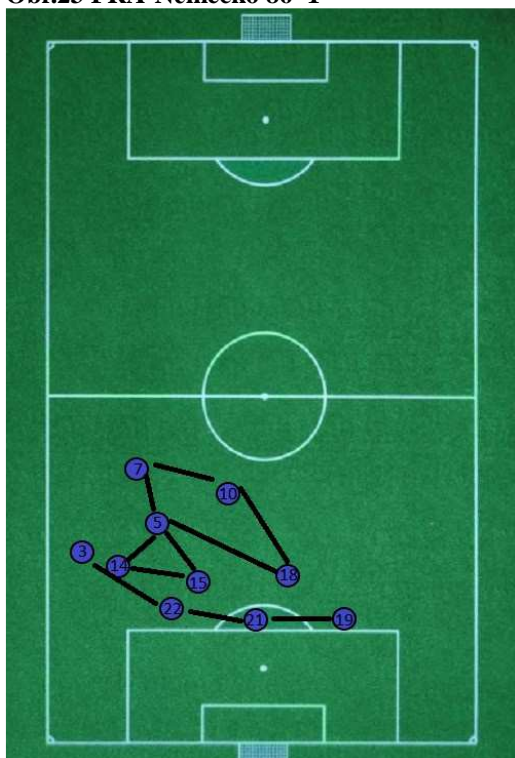
Semifinále: Francie – Německo (1 záznam)

Obr.22 Úvodní rozestavení FRA-Německo 1

Zdroj: ceskatelevize.cz/ivysilani/

Obr.23 FRA-Německo 86' 1

Semifinále proti Německu začala Francie znovu ve formaci 4-2-3-1, záznam ze závěru utkání vzdáleně připomíná popisované rozestavení.

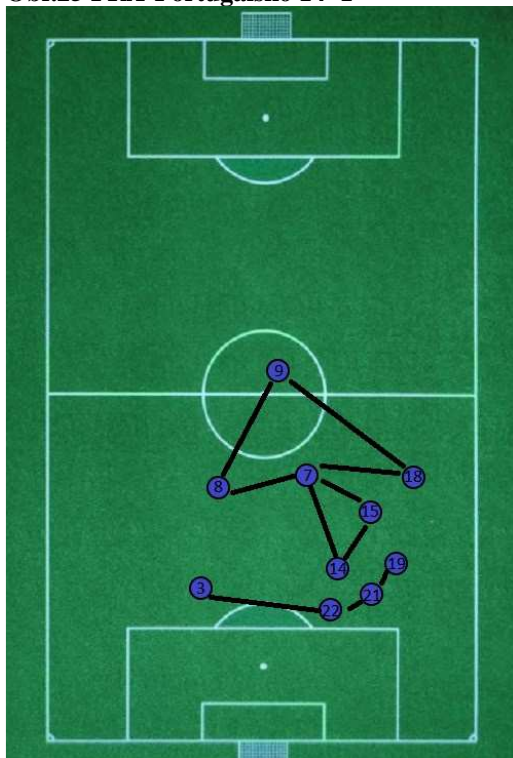
Finále: Francie – Portugalsko (3 záznamy)

Obr. 24 Úvodní rozestav. FRA-Portugalsko 1

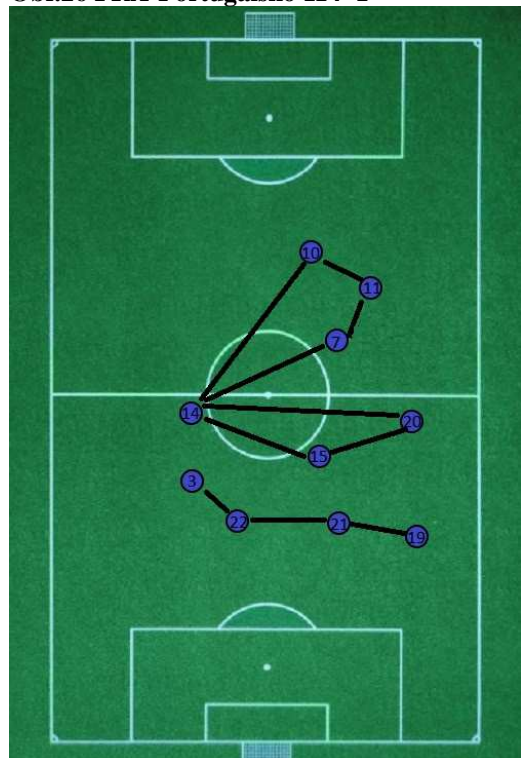

Zdroj: ceskatelevize.cz/ivysilani/

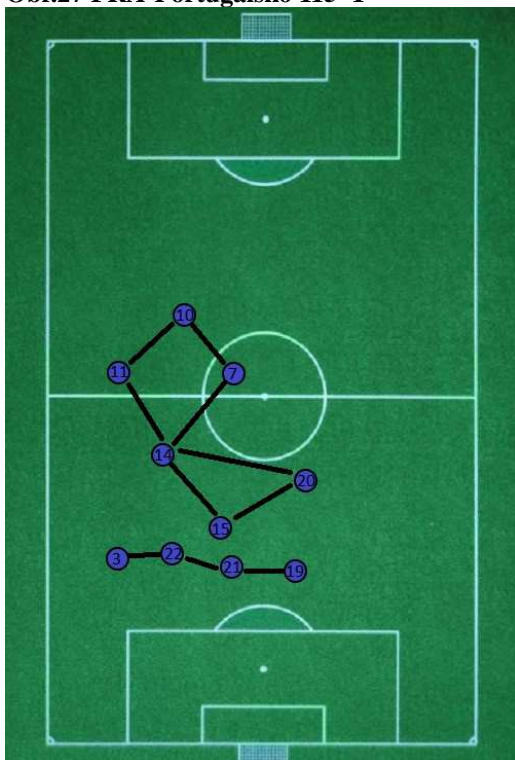
Obr.25 FRA-Portugalsko 14' 1

Obr.26 FRA-Portugalsko 114' 1

Obr.27 FRA-Portugalsko 115' 1

Tři pro Francii charakteristická rozestavení byla pořízena ve finálovém utkání. Nejtypičtějším z nich je pro francouzský tým obrázek 27, kde je opět velmi dobře vidět kosočtvercové postavení hráčů útočné řady ve spolupráci s hráčem č. 14. Dále je patrný trojúhelník mezi hráči středové řady. Postavení defenzivní řady není v tomto případě obloukovité, ale je spíše lineární.

Vedení navazující akce

Typická akce pro hru Francie po zisku míče byla rychlá kombinace nejčastěji se zapojením čtyř až pěti hráčů. Velmi často se do akcí zapojovali hráči středové řady číslo 8 Payet a číslo 15 Pogba.

Rozestavení hráčů v okamžiku ukončení navazující akce

V tomto případě nastal problém, který jsme zmiňovali výše. Tj., že nelze zachytit postavení všech hráčů, ale jen těch, kteří byli v době zakončení akce v blízkosti pokutového území soupeře. Proto byla vybrána modelová akce po centru ze strany a bylo zpracováno porovnání týmů v kapitole 5.6.

5.2 Analýza obsahu hry Portugalska

V sedmi pozorovaných zápasech bylo nalezeno 63 kritériím odpovídajících akcí. Z nich bylo vybráno 13, které podle nás obsahují opakovaně se vyskytující principy rozestavení a lze z nich vyčíst shodující se segmenty.

Rozestavení hráčů v okamžiku zisku míče

První utkání: Portugalsko – Island (4 záznamy)

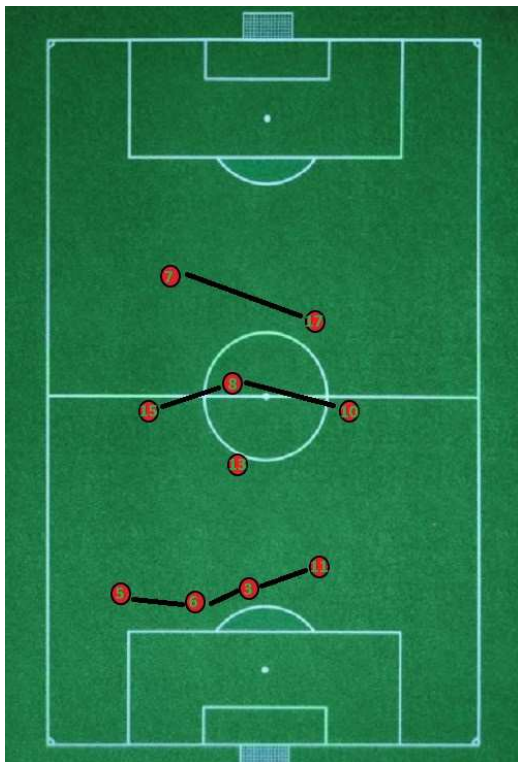
Obr.28 Úvodní rozestavení POR-Island 1

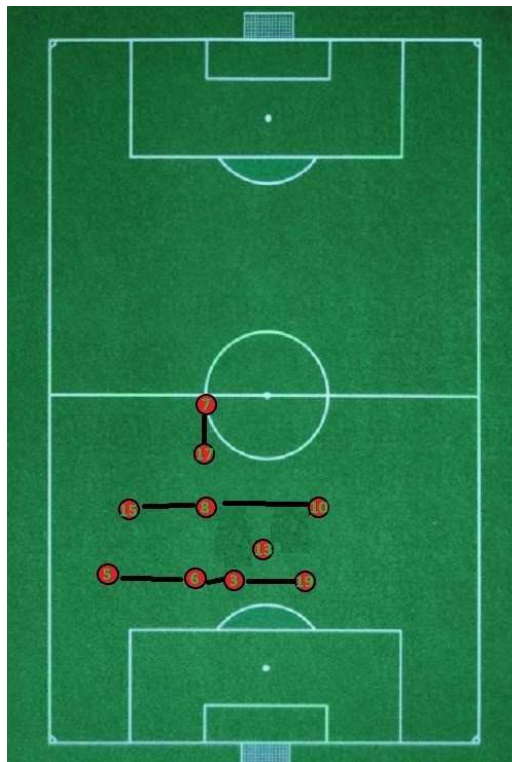
Zdroj: ceskatelevize.cz/ivysilani/

Portugalci nastoupili do prvního zápasu v rozestavení, které bychom podle televizní grafiky mohli identifikovat jako 4-4-2 s jedním více ofenzivně laděným a jedním naopak více defenzivně laděným hráčem ze středu středové řady. V okamžicích při zisku míče se však defenzivně orientovaný hráč č. 13 Danilo stahoval před dvojici hráčů obranné řady a hráč č. 8 J. Moutinho tvořil téměř linii s krajními hráči středové řady. Výsledné rozestavení při zisku míče, proto více než 4-4-2, vypadalo spíše jako 4-1-3-2. Zajímavé je postavení útočných hráčů Ronalda č.7 a Naniho č.17, kteří na obr. 30 hrají téměř paralelně na ostatní obrázcích (31, 32 a 33) jsou již za sebou 7 na hrotu a 17 pod ním.

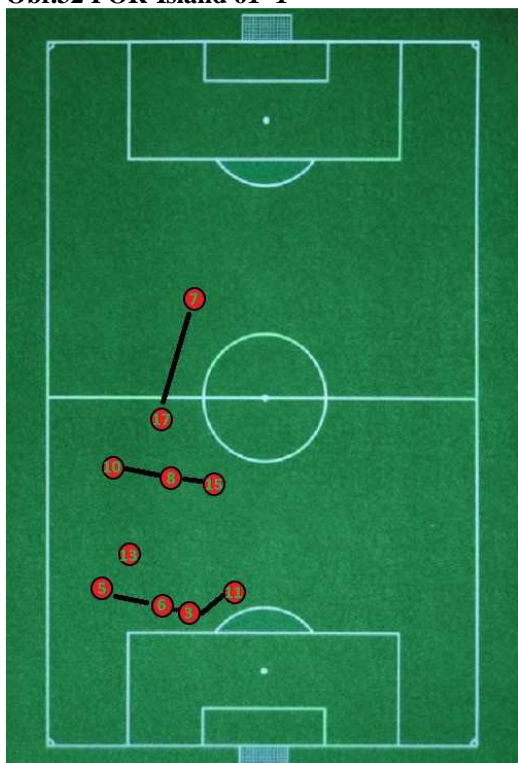
Obr.30 POR-Island 1' 1

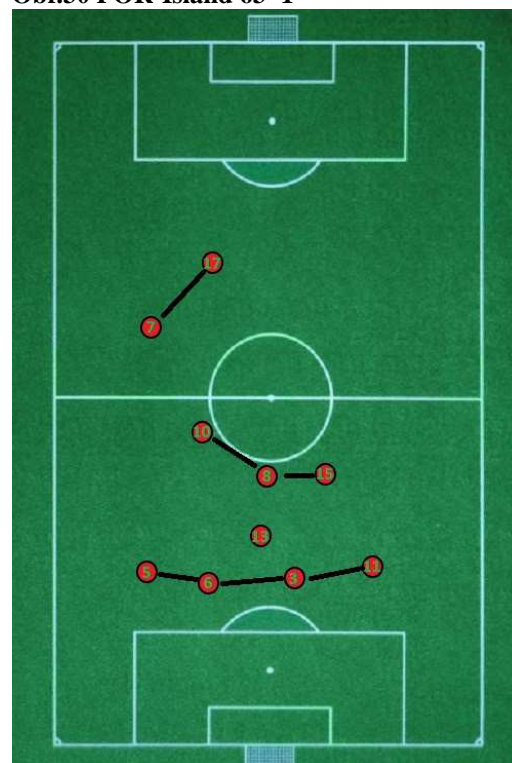
Obr.31 POR-Island 2' 1

Obr.32 POR-Island 61' 1

Obr.30 POR-Island 63' 1

Druhé utkání: Portugalsko – Rakousko (1 záznam)

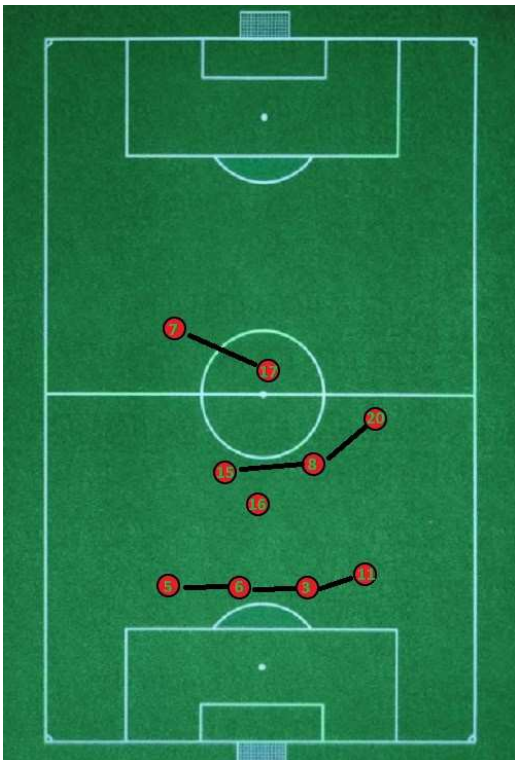
Obr.31 Úvodní rozestavení POR-Rakousko 1

Zdroj: ceskatelevize.cz/ivysilani/

Ve druhém zápase zaujal pozici defenzivního středového hráče místo hráče č. 13 Danila hráč č. 14 Wiliam. Na obrázku 32 plní tuto úlohu č. 16 Sanches. Rozestavení při zisku míče opět 4-1-3-2.

Obr.32 POR-Rakousko 51 1

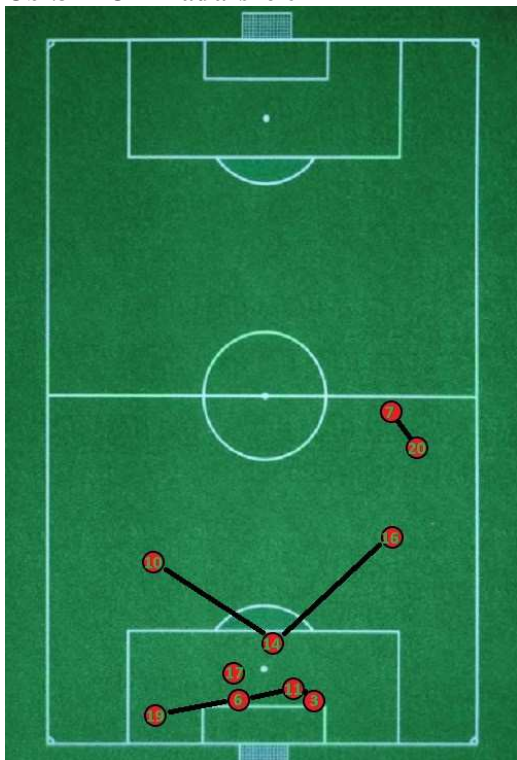
Třetí utkání: Portugalsko – Maďarsko (1 zážnam)

Obr.33 Úvodní rozestavení POR-Maďarsko 1

Zdroj: ceskatelevize.cz/ivysilani/

Obr.34 POR-Maďarsko 64' 1

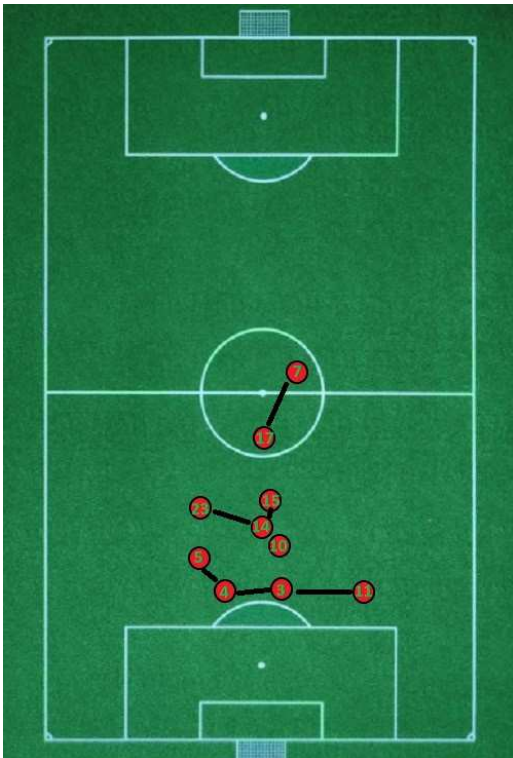
I ve třetím zápase jsme našli podobnost s předchozími rozestaveními. Zde (obr.34) se až do vlastního pokutového území vrátil hráč č. 17 Nani.

Osmifinále: Portugalsko – Chorvatsko (3 zápasy)
 Obr.35 Úvodní rozestavení POR-Chorvatsko 1

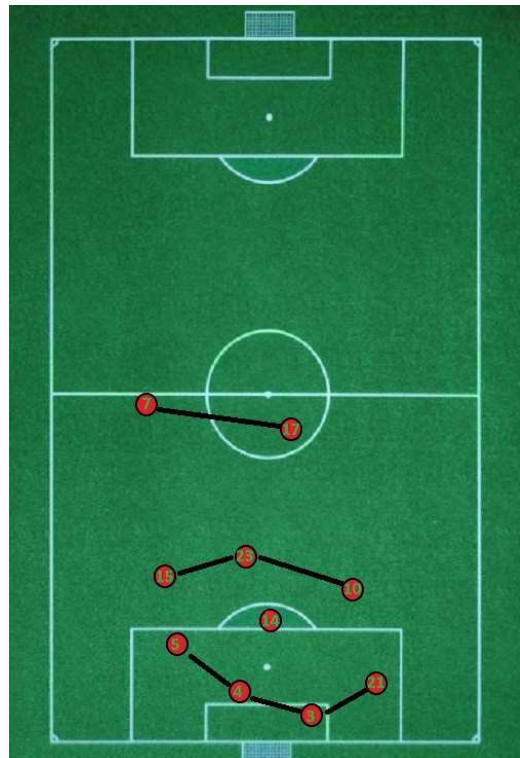

Zdroj: ceskatelevize.cz/ivysilani/

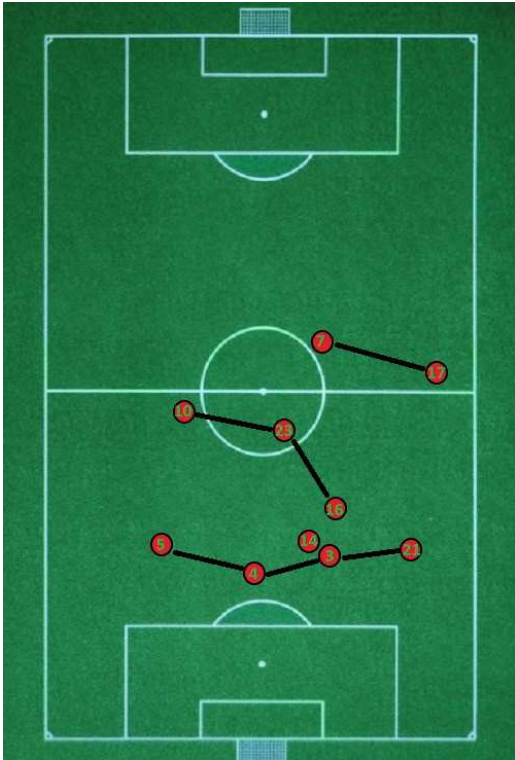
Obr.36 POR-Chorvatsko 6' 1

Obr.37 POR-Chorvatsko 41' 1

Obr.38 POR-Chorvatsko 66' 1

V osmifinálovém utkání se při zisku míče znovu objevovalo typické rozestavení 4-2-3-1. Za zmínku stojí Rotace hráčů středové řady, která je na každém ze tří obrázků (36.37 a 38) při téměř totožném složení hráčů, jinak poskládána.

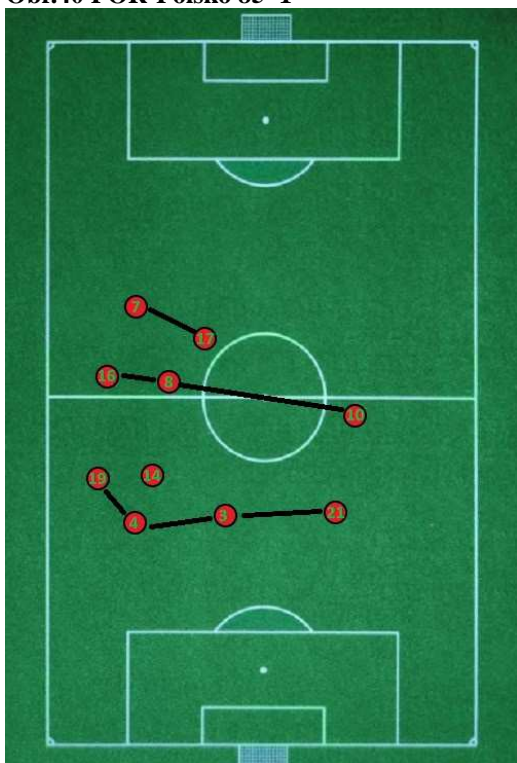
Čtvrtfinále: Portugalsko – Polsko (3 záznamy)

Obr.39 Úvodní rozestavení POR-Polsko 1

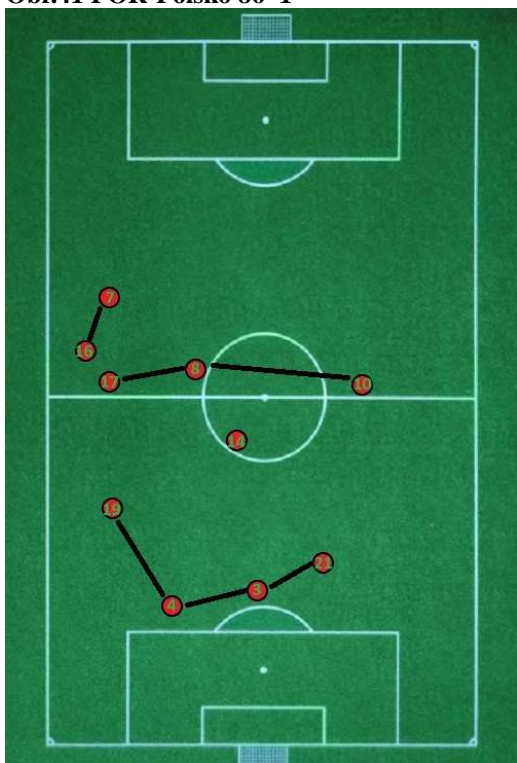

Zdroj: ceskatelevize.cz/ivysilani/

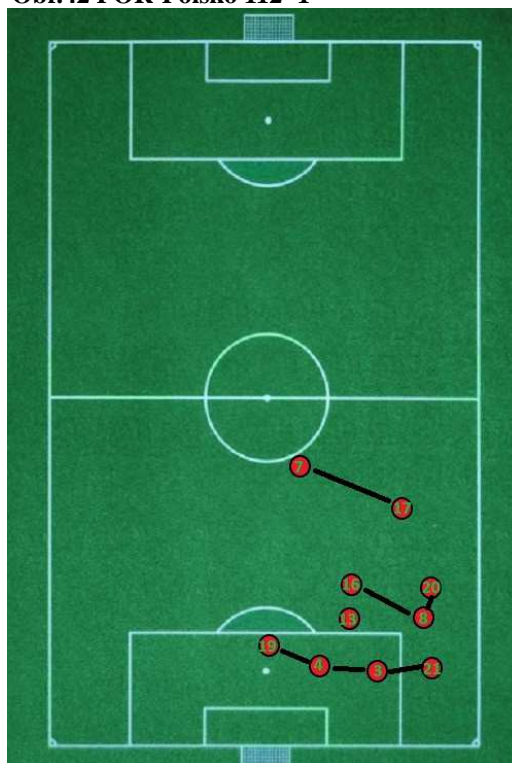
Obr.40 POR-Polsko 85' 1

Obr.41 POR-Polsko 86' 1

Obr.42 POR-Polsko 112' 1

Úvodní rozestavení pro čtvrtfinálový zápas s Polskem (obr.39) již bylo uvedeno jako 4-2-3-1 a stejné rozestavení jsme znovu mohli shledat i v okamžicích zisku míče při

analyzovaných akcích. Defenzivní úlohu ve středové řadě měl opět hráč č 14 William, až v závěru utkání jej nahradil Danilo (č.13). Jediná výměna hráčů na postech, když nepočítáme střídání, je ta, kterou lze spatřit na obrázku 41. Výměna postů mezi 17 Nanim a 16 Sanchesem.

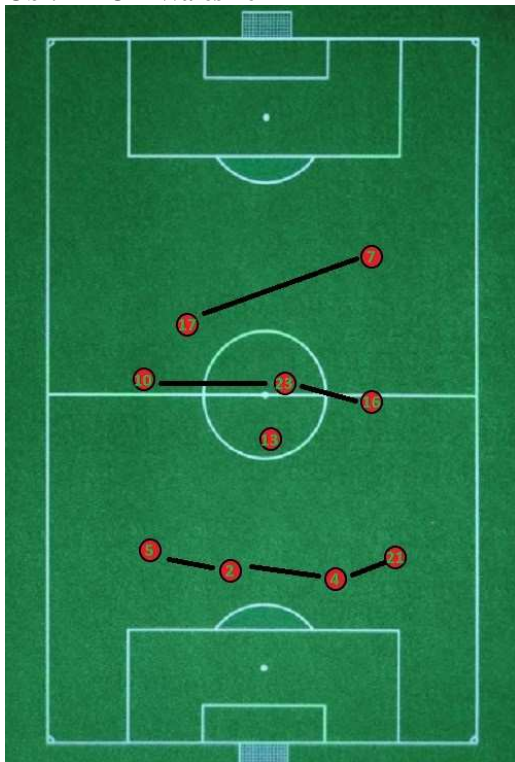
Semifinále: Portugalsko – Wales (1 záznam)

Obr.43 Úvodní rozestavení POR-Wales 1

Zdroj: ceskatelevize.cz/ivysilani/

Obr.44 POR-Wales 16' 1

Poslední zápas Portugalského týmu, ze kterého jsme pořídili záznam poukazující na shodné prvky je semifinálový. Úvodní rozestavení opět spíše poukazuje na rozestavení 4-

4-2 tentokrát s diamantem uprostřed, přesto je možné na obrázku 44 vidět, že při zisku míče bylo v daném okamžiku opět typické 4-1-3-2. Z finálového zápasu vkládáme jen úvodní rozestavení hráčů – opět 4-1-3-2.

Finále: Portugalsko – Francie (0 záznamů)

Obr.45 Úvodní rozestavení POR-Francie 1

Zdroj: ceskatelevize.cz/ivysilani/

Vedení navazující akce

Typická akce pro hru Portugalského výběru po zisku míče byl rychlý kombinačně vedený protiútok se zapojením počtu hráčů 5-6 hráčů. Velmi často se do akcí zapojovali hráči středové řady číslo 16 Sanches. Byl-li na hrací ploše pak také hráč středové řady č. 20 Quaresma. V závěrečné fázi navazujících akcí byl nejaktivnější Ronaldo.

5.3 Analýza obsahu hry Německa

Ze šesti zkoumaných zápasů německého týmu bylo vypořováváno 67 akcí k rozboru. Následná obsahová analýza určila 22 schémat, které by se daly rozdělit do dvou skupin podle opakujících se podobností, které byly charakteristické pro analyzovaný tým.

Rozestavení hráčů v okamžiku zisku míče

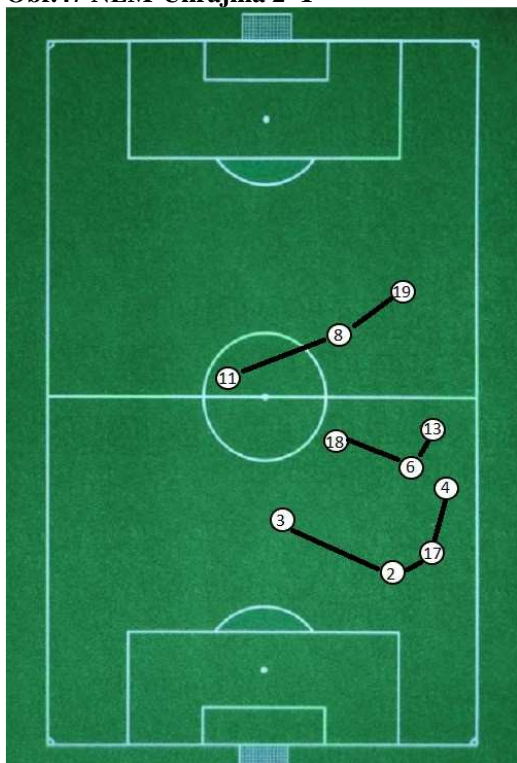
První utkání: Německo – Ukrajina (5 záznamů)

Obr.46 Úvodní rozestavení NĚM-Ukrajina 1

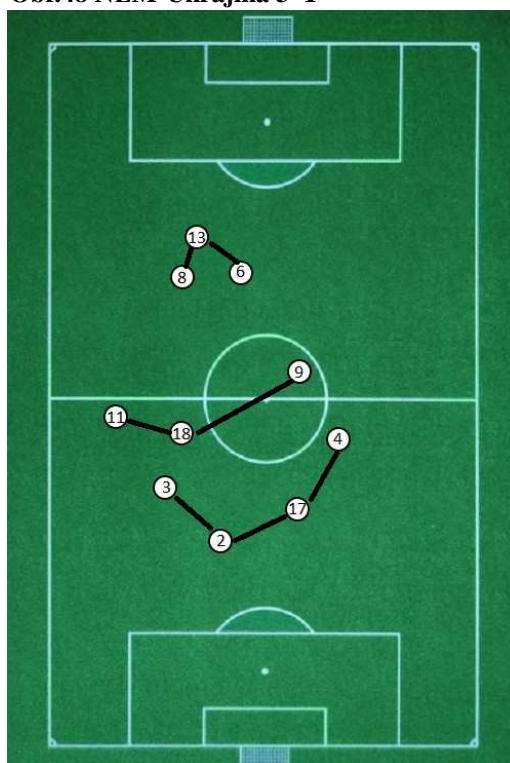

Zdroj: ceskatelevize.cz/ivysilani/

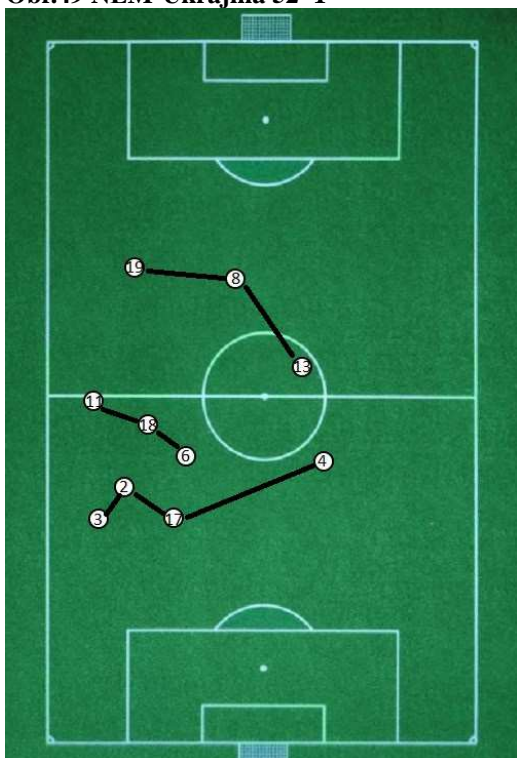
Obr.47 NĚM-Ukrajina 2' 1

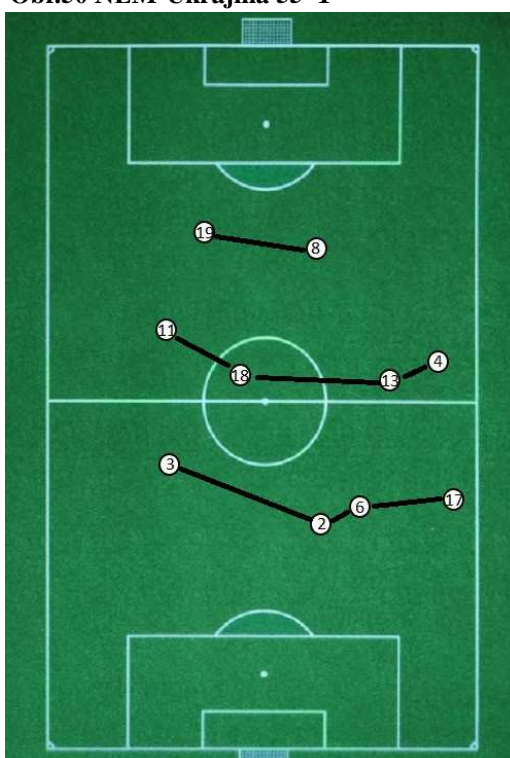
Obr.48 NĚM-Ukrajina 3' 1

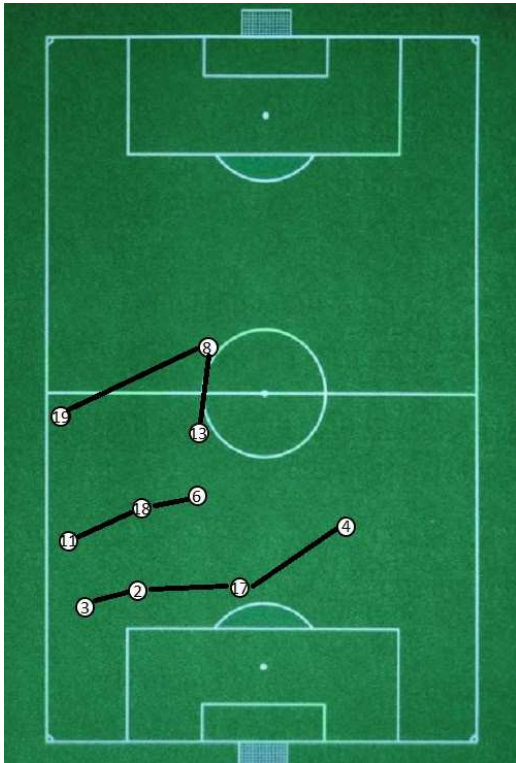
Obr.49 NĚM-Ukrajina 52' 1

Obr.50 NĚM-Ukrajina 55' 1

Obr.51 NĚM-Ukrajina 75' 1

Na obrázku z televizní grafiky (obr.46) je uvedeno úvodní rozestavení Němců jako 4-2-3-1. Na obrázcích z prvního zápasu Německa jsou však patrné dvě jiné formy rozestavení. Na obrázcích 47-49 je patrné rozestavení 4-3-3. Na obr. 50 rozestavení 4-4-2 a na obrázku 51 by se dalo hovořit o jednom i o druhém. Zajímavé je i prolínání hráčů na pozicích. Např. Müller (č.13) byl během zápasu zachycen na třech různých pozicích. Podobně je na tom i Özil (č.8) nebo Khedira (č.6)

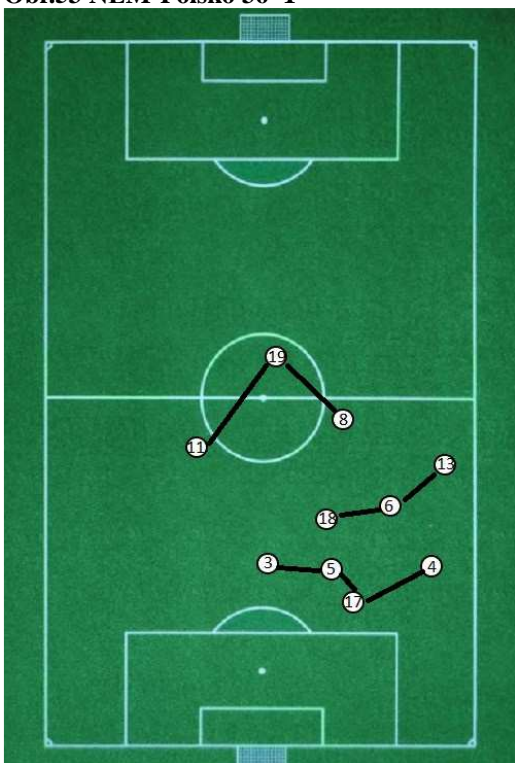
Druhé utkání: Německo – Polsko (4 záznamy)

Obr.52 Úvodní rozestavení NĚM-Polsko 1

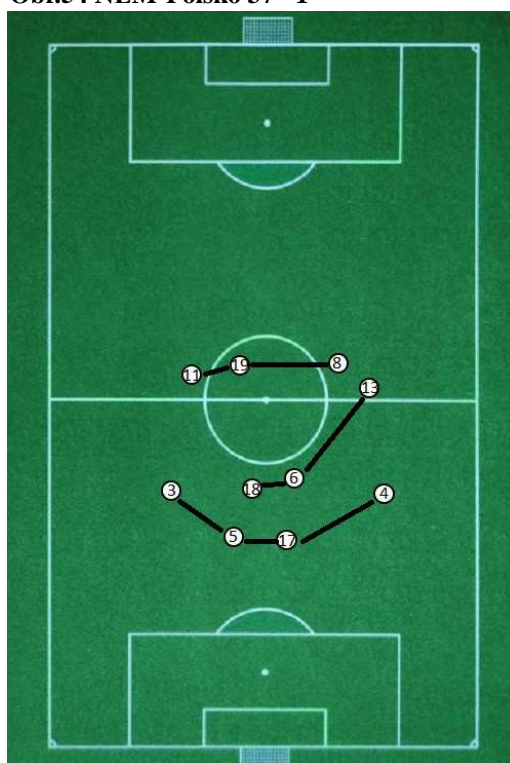

Zdroj: ceskatelevize.cz/ivysilani/

Obr.53 NĚM-Polsko 36' 1

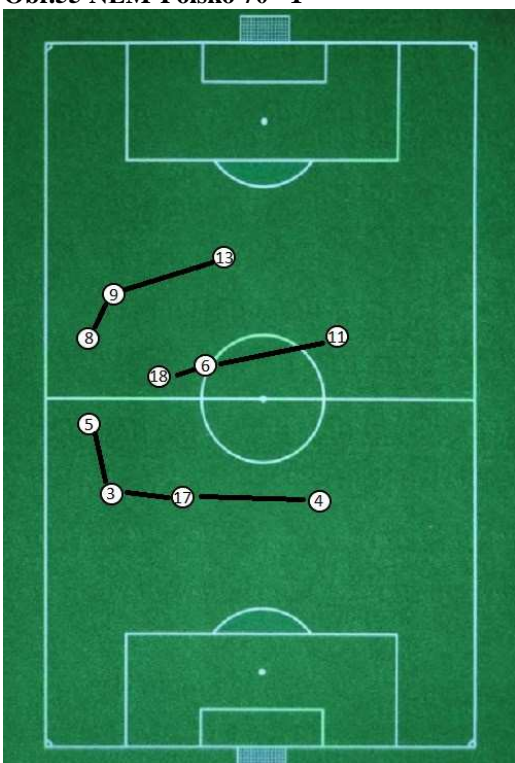

Obr.54 NĚM-Polsko 37' 1

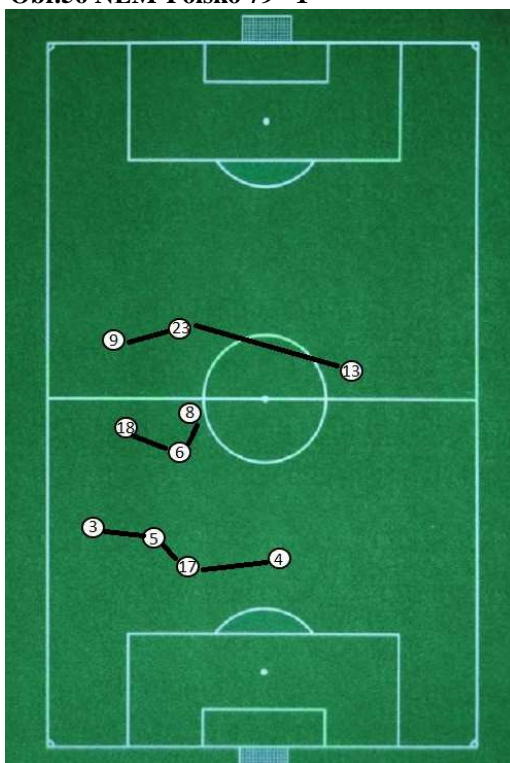

Druhý zápas a opět nejčastěji k vidění 4-3-3, tentokrát však bez prolínání hráčů.

Obr.55 NĚM-Polsko 70' 1

Obr.56 NĚM-Polsko 79' 1

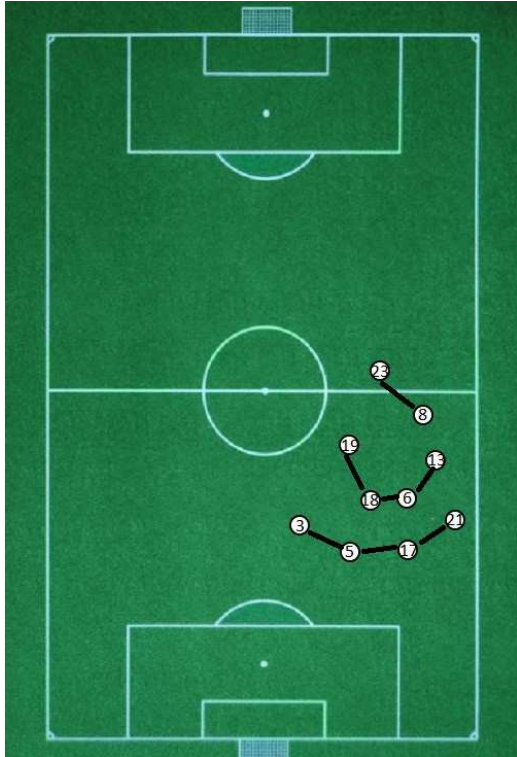

Třetí utkání: Německo – Severní Irsko (7 záznamů)
 Obr.57 Úvodní rozestav. NĚM-Sev. Irsko 1

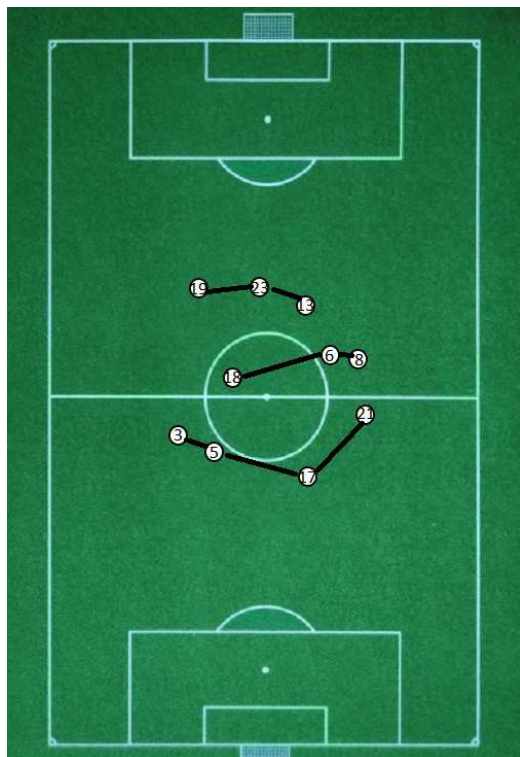

Zdroj: ceskatelevize.cz/ivysilani/

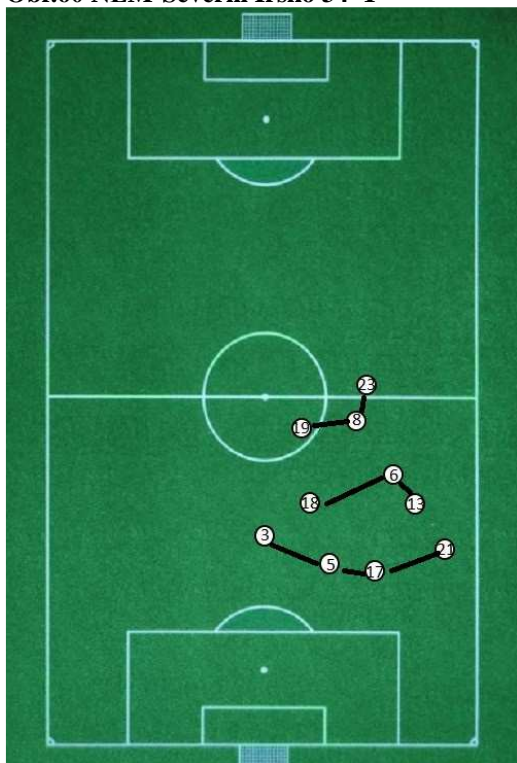
Obr.58 NĚM-Severní Irsko 13' 1

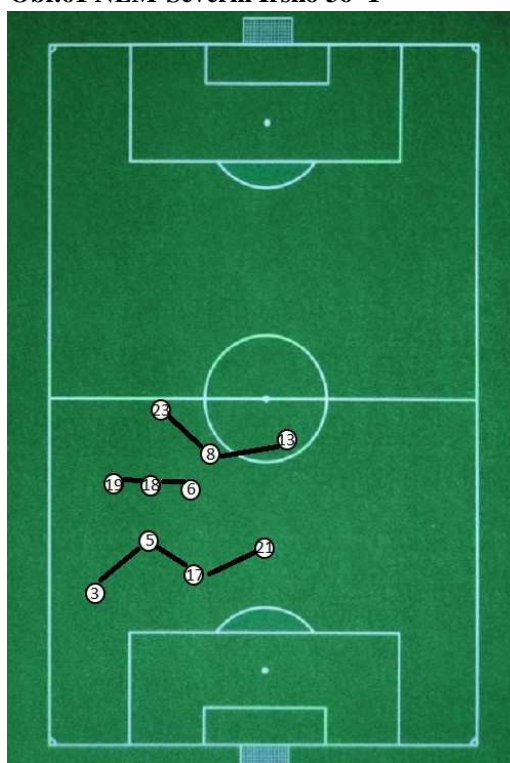
Obr.59 NĚM-Severní Irsko 29' 1

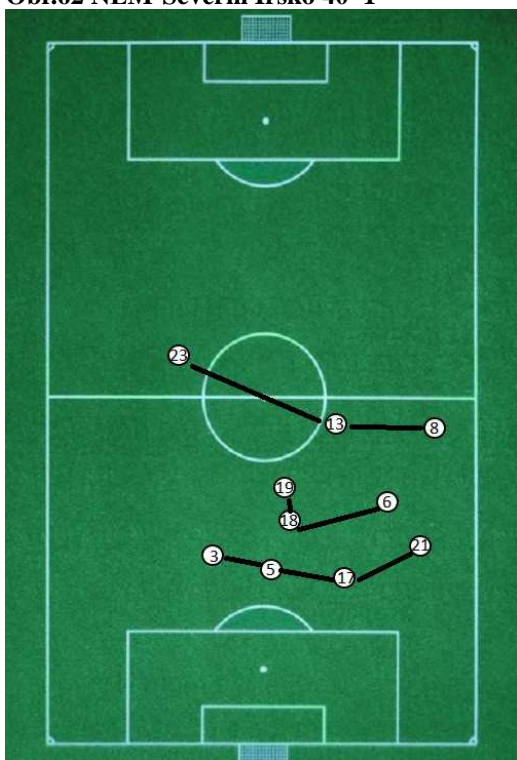
Obr.60 NĚM-Severní Irsko 34' 1

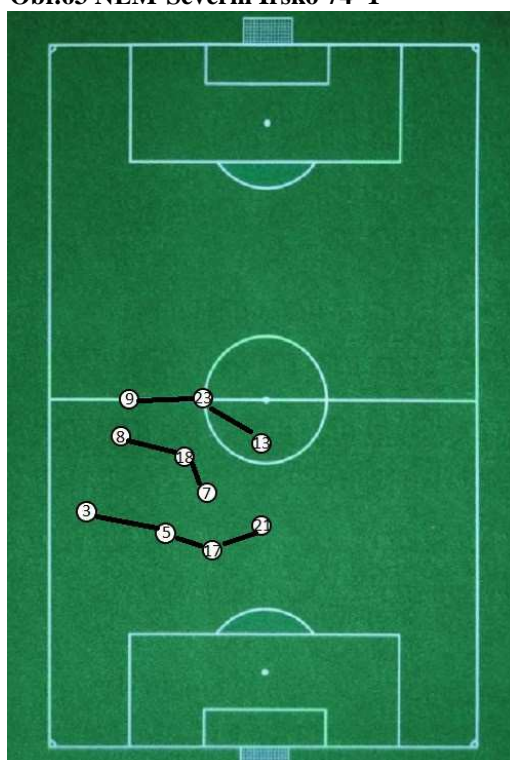
Obr.61 NĚM-Severní Irsko 36' 1

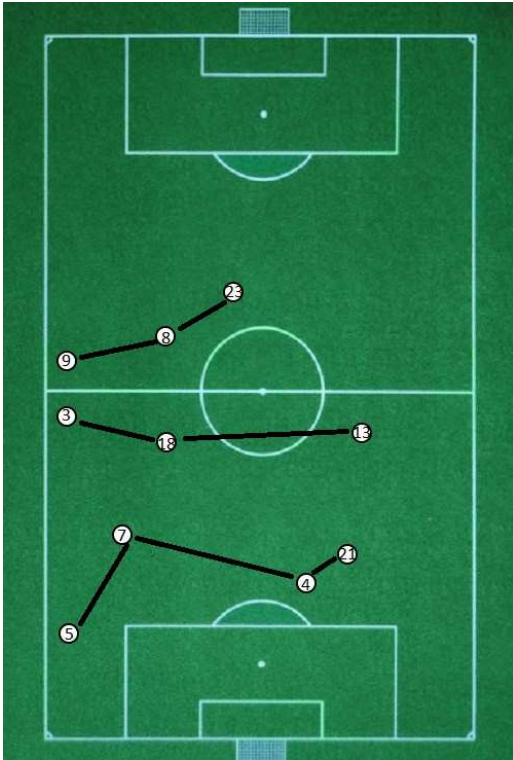
Obr.62 NĚM-Severní Irsko 40' 1

Obr.63 NĚM-Severní Irsko 74' 1

Obr.64 NĚM-Severní Irsko 81' 1

I ve třetím zápase je nejčastěji zastoupené rozestavení 4-3-3, jednou se vyskytuje 4-4-2. zajímavé je rozestavení hráčů na obr. 59 a 63, neboť v obou případech má téměř kulovitý tvar.

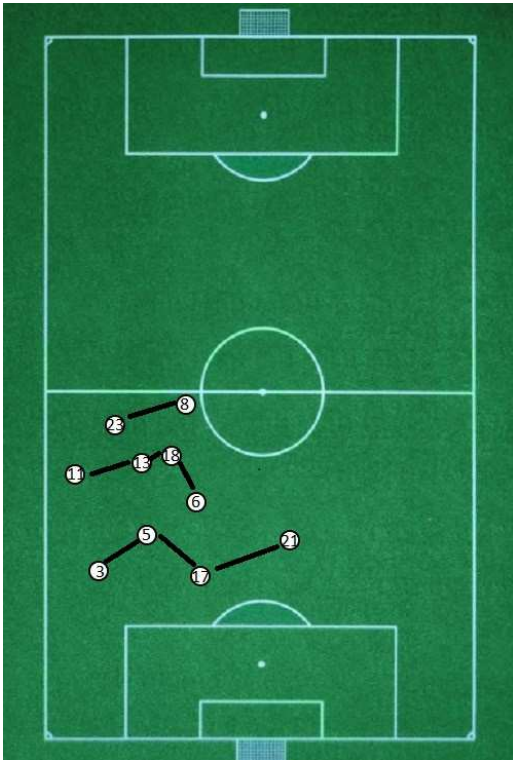
Osmifinále: Německo – Slovensko (2záznamy)

Obr.65 Úvodní rozestavení NĚM-Slovensko 1

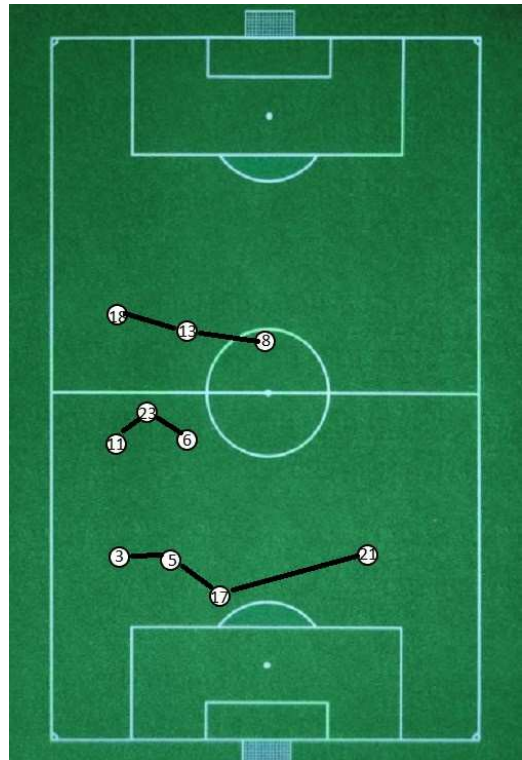

Zdroj: ceskatelevize.cz/ivysilani/

Obr.66 NĚM-Slovensko 6' 1

Obr.67 NĚM-Slovensko 23' 1

V osmifinálovém utkání je opět patrná rotace hráčů na pozicích. Konkrétně u č. 23 Gomeze, č. 13 Müllera a č. 18 Kroose. Uvedeny jsou obě varianty rozestavení.

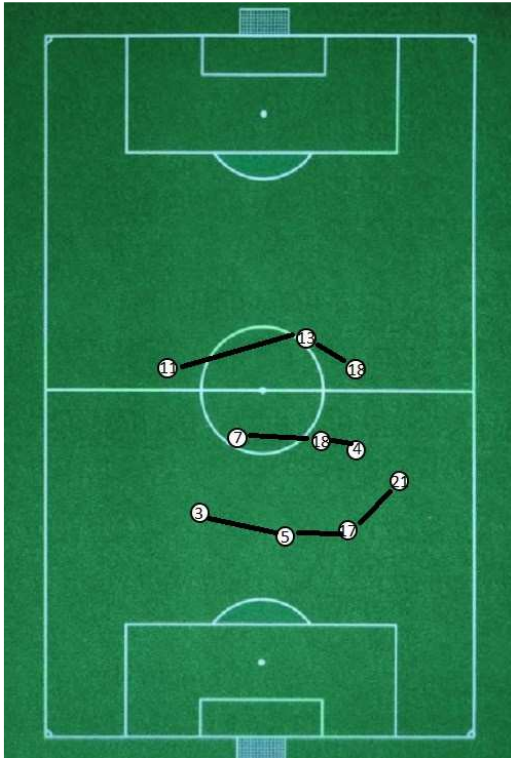
Čtvrtfinále: Německo – Itálie (2 záznamy)

Obr.68 Úvodní rozestavení NĚM-Itálie 1

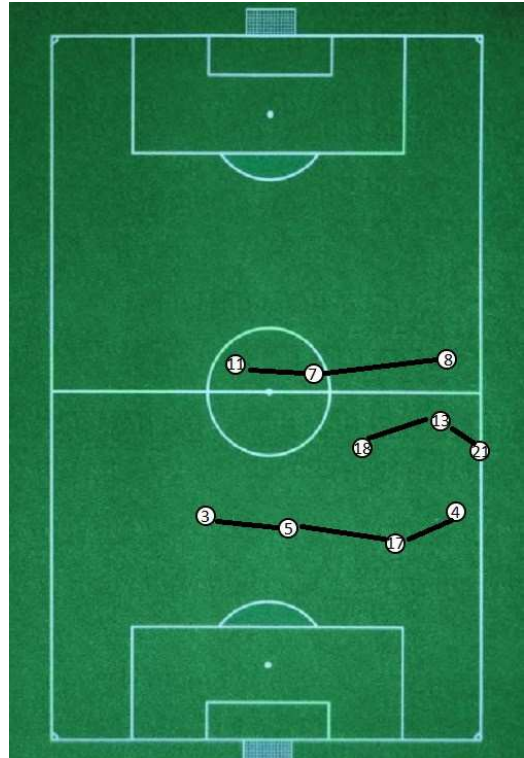

Zdroj: ceskatelevize.cz/ivysilani/

Obr.69 NĚM-Itálie 106' 1

Obr.70 NĚM-Itálie 115' 1

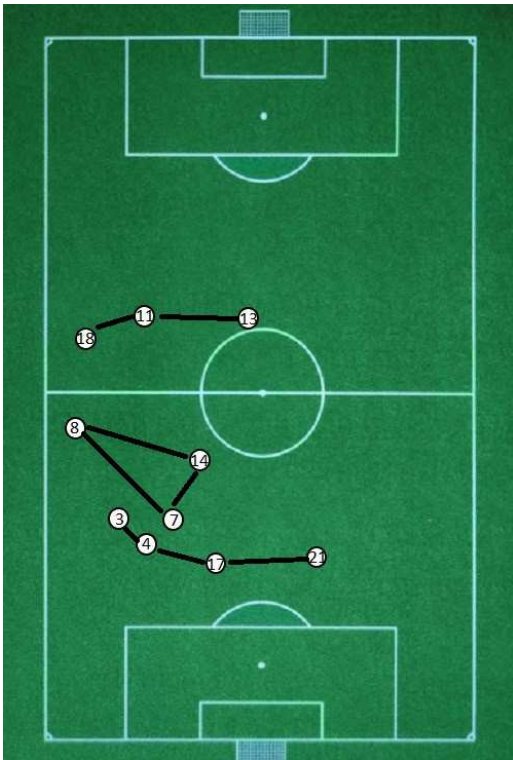
Semifinále: Německo – Francie (2 záznamy)

Obr.71 Úvodní rozstavení NĚM-Francie 1

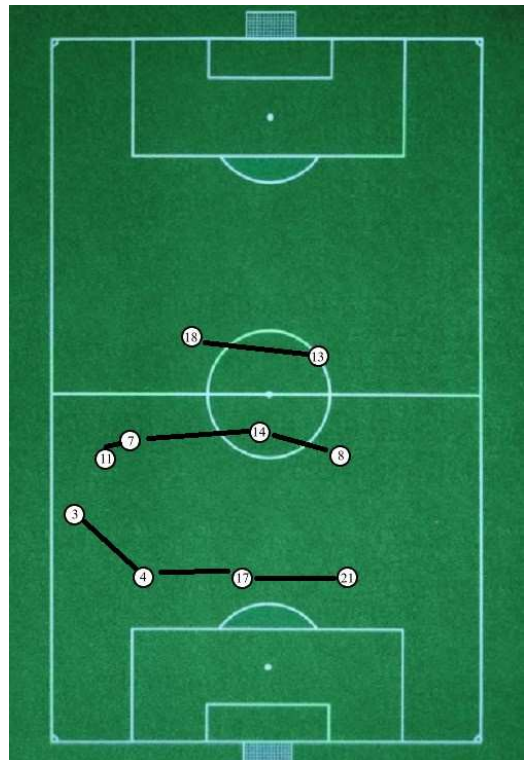

Zdroj: ceskatelevize.cz/ivysilani/

Obr.72 NĚM-Francie 21' 1

Obr.73 NĚM-Francie 39' 1

Vedení navazující akce

Německý tým se po zisku míče nejčastěji uchyloval k rychlé kombinační hře. Akce většinou byly završeny buď centrem z křídelních prostorů nebo střelou ze střední vzdálenosti. Do navazujících akcí se většinou zapojovalo 4-5 hráčů. Neaktivnějším hráčem v kombinacích byl hráč střední hráč středové s číslem 18 Kroos, který tvořil hru německého týmu.

5.4 Analýza obsahu hry Walesu

V šesti pozorovaných zápasech bylo vysledováno a k rozboru vybráno 43 akcí z nichž 9 je popsáno níže.

Rozestavení hráčů v okamžiku zisku míče

První utkání: Wales – Slovensko (1 záznam)

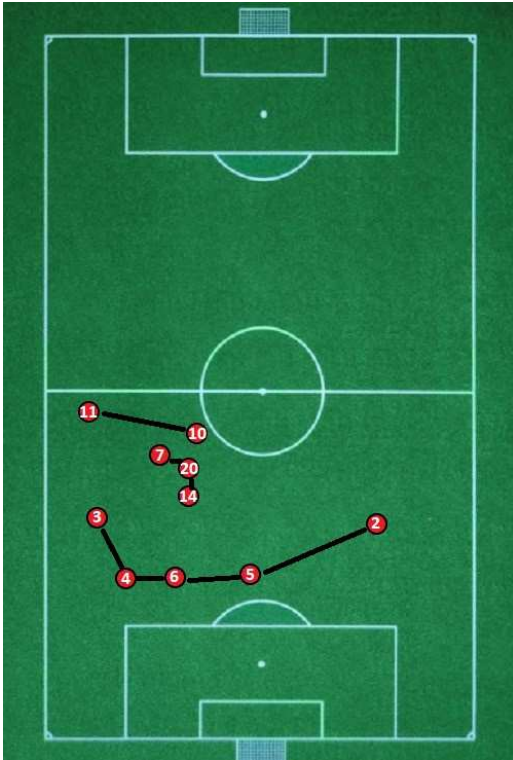
Obr.74 Úvodní rozestavení WAL-Slovensko 1

Zdroj: ceskatelevize.cz/ivysilani/

Úvodní rozestavení Velšského týmu je nejčastěji znázorňováno jako 5-3-2. Toto rozestavení jsme shledali i v okamžicích při zisku míče. Někdy je úvodní rozestavení tohoto ostrovního týmu popisováno jako 3-5-2, neboť tým v ofenzivní činnosti hodně využívá podpory hráčů na krajích.

Obr.75 WAL-Slovensko 34' 1

Z prvního utkání byla vybrána 1 akce vycházející z rozestavení 5-3-2.

Druhé utkání: Wales – Anglie (0 záznamů)

Obr.76 Úvodní rozestavení WAL-Anglie 1

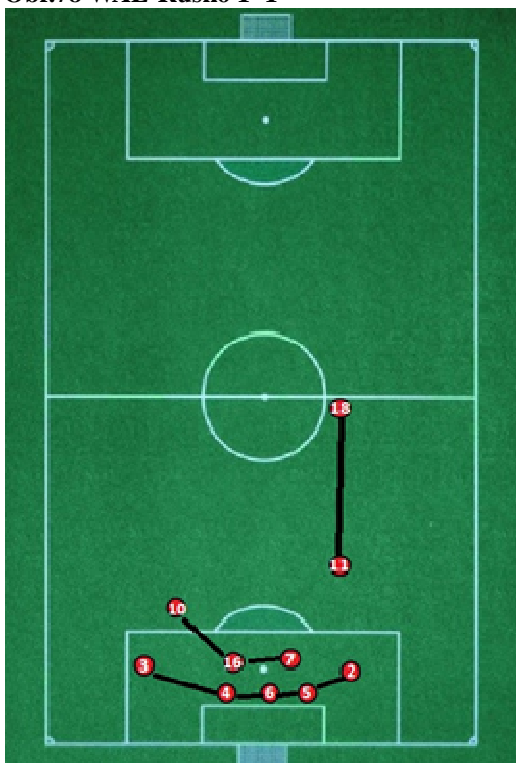
Zdroj: ceskatelevize.cz/ivysilani/

Ve druhém utkání se nepodařilo vysledovat podobnost. K dispozici bylo jen málo akcí, neboť tým se většinu času bránil náporu Anglie.

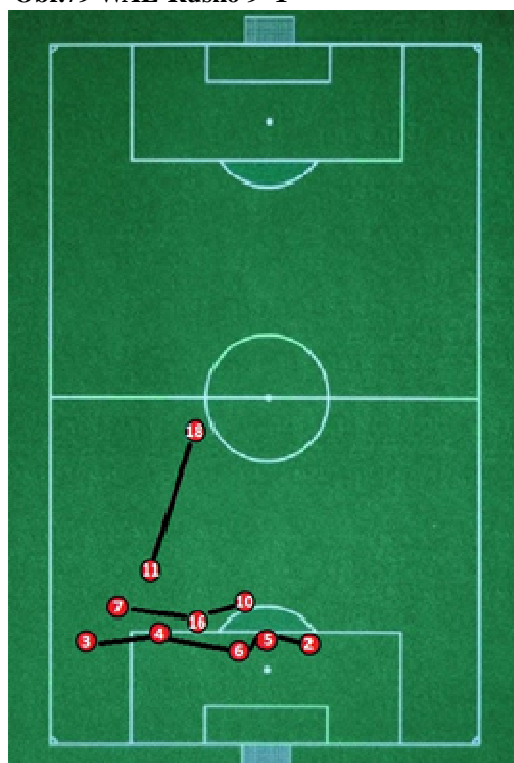
Třetí utkání: Wales – Rusko (4 záznamy)**Obr.77 Úvodní rozestavení WAL-Rusko 1**

Zdroj: ceskatelevize.cz/ivysilani/

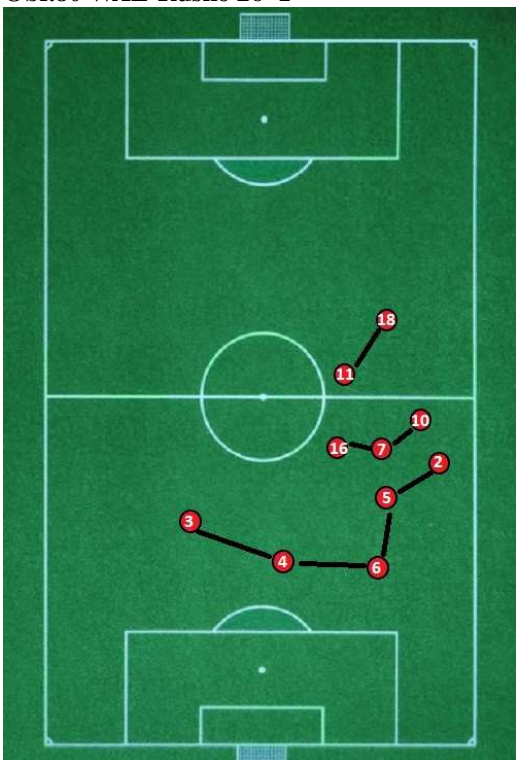
Obr.78 WAL-Rusko 1' 1

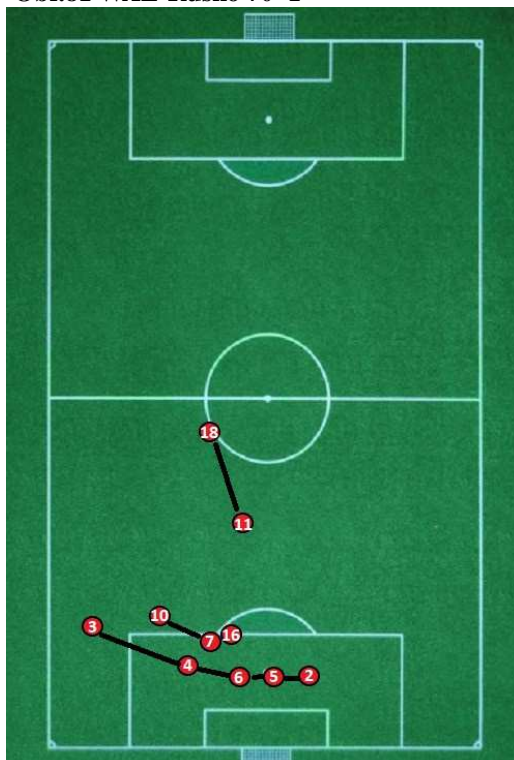
Obr.79 WAL-Rusko 9' 1

Obr.80 WAL-Rusko 26' 1

Obr.81 WAL-Rusko 70' 1

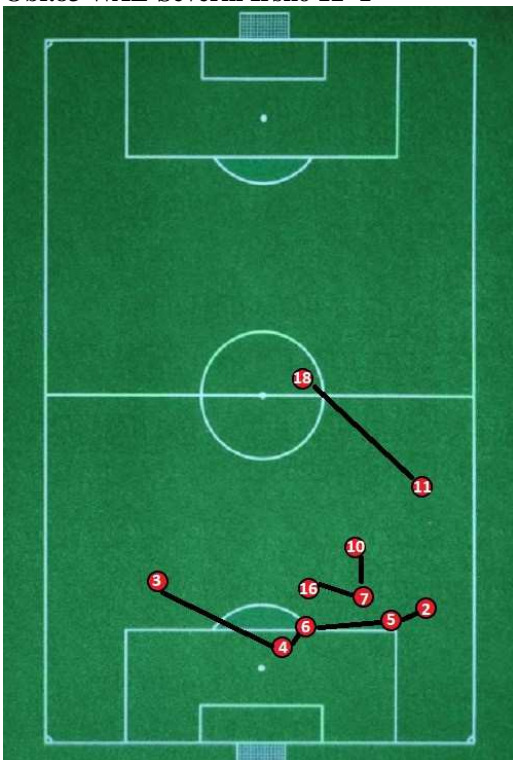
Osmifinále: Wales – Severní Irsko (3 záznamy)

Obr.82 Úvodní rozestavení WAL-S. Irsko 1

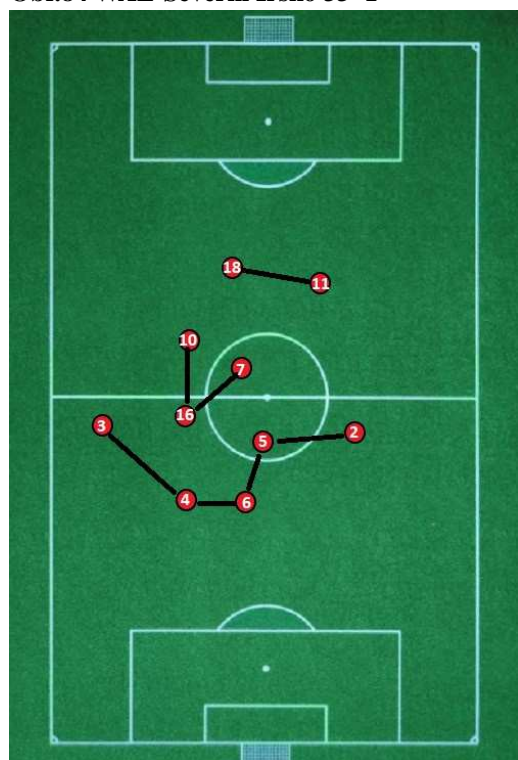

Zdroj: ceskatelevize.cz/ivysilani/

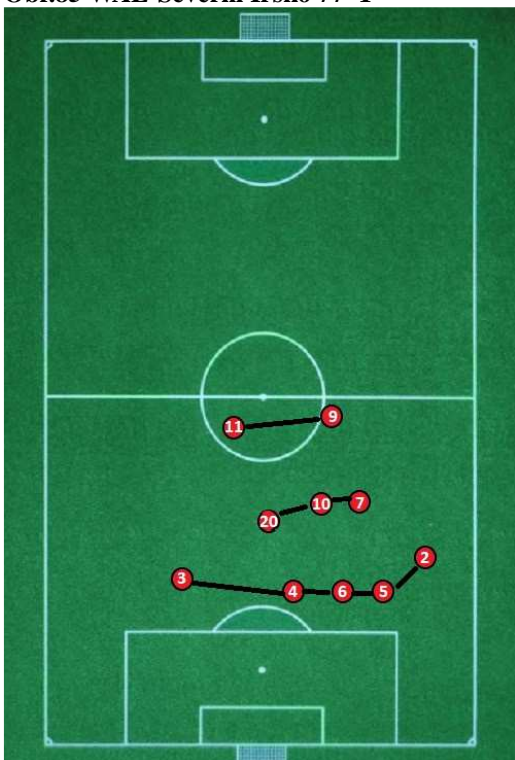
Obr.83 WAL-Severní Irsko 12' 1

Obr.84 WAL-Severní Irsko 33' 1

Obr.85 WAL-Severní Irsko 77' 1

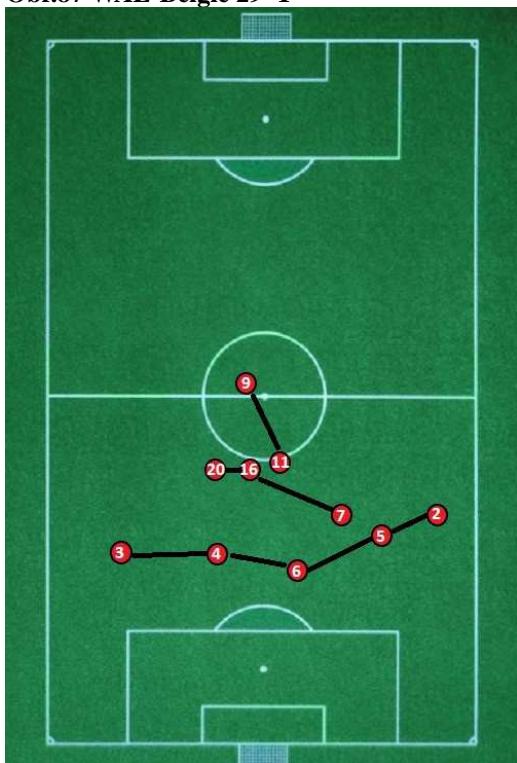
Čtvrtfinále: Wales – Belgie (1 záznam)

Obr.86 Úvodní rozestavení WAL-Belgie 1

Zdroj: ceskatelevize.cz/ivysilani/

Obr.87 WAL-Belgie 29' 1

Semifinále: Wales – Portugalsko (0 záznamů)

Obr.88 Úvodní rozestav. WAL-Portugalsko 1

Zdroj: ceskatelevize.cz/ivysilani/

Vedení navazující akce

Wales se po zisku míče nejčastěji snažil o ohrožení branky soupeře formou individuálně vedeného rychlého protiútoků. Většinu akcí vedla největší hvězda týmu Bale, číslo 11, který vynikal v rychlosti vedení míče. Jelikož byly akce vedeny k zakončení velmi rychle, často jej spoluhráči hráči nestihli doplnit v oblasti pokutového území. Do sledovaných akcí se zapojoval velmi nízký počet hráčů, většinou 1-3.

5.5 Analýza obsahu hry ČR

Ve třech pozorovaných zápasech v základní skupině bylo pořízeno „pouze“ 18 záznamů. Vzhledem k nízkému číslu, nebyly sledovány opakující se prvky za celek, ale byla vybrána schémata z každého utkání která podle nás charakterizovala český tým při zisku míče.

Rozestavení hráčů v okamžiku zisku míče

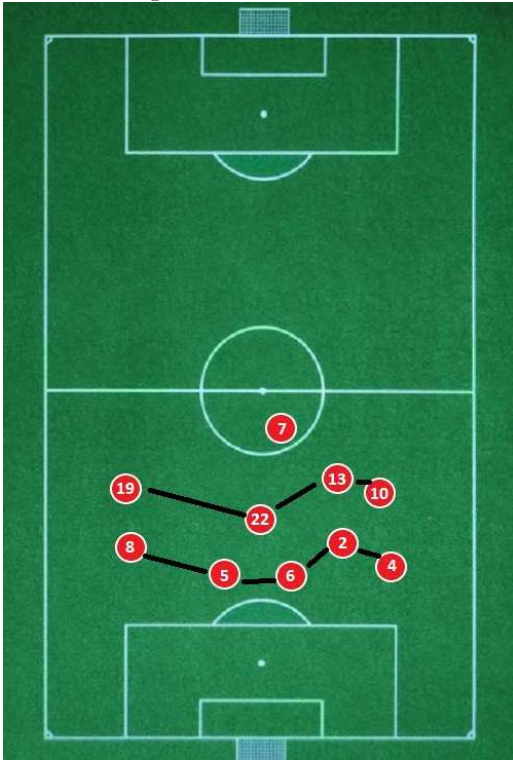
První utkání: ČR – Španělsko

Obr.89 Úvodní rozestavení ČR-Španělsko 1

Zdroj: ceskatelevize.cz/ivysilani/

Obr.90 ČR-Španělsko 58' 1

V prvním utkání se český tým utkal s velmi silným Španělskem. Češi se při zisku míče stahovali do hustého bloku. Rozestavení 4-2-3-1, které je uvedeno výše nebylo pro tento zápas úplně platné. Naši se spíše uchylovali k formaci 4-5-1 někdy přecházející až v rozestavení 5-4-1 uvedené na obrázku vlevo. Hráč č. 4 je pravý krjní hráč středové řady Gebre Selassie který se v zachyceném okamžiku stahнул do obranné linie, aby vykryl prostor za hráčem č.2.

Druhé utkání: ČR – Chorvatsko

Obr.91 Úvodní rozestavení ČR-Chorvatsko 1

Zdroj: ceskatelevize.cz/ivysilani/

Obr.92 ČR-Chorvatsko 18' 1

k průnikové přihrávce.

Ve druhém utkání se český tým utkal s Chorvaty s pozměněnou základní sestavou, a také v jiném rozestavení hráčů. Výše uvedené úvodní rozestavení opět zcela přesně nevystihuje rozestavení hráčů, které bylo k vidění v okamžicích při zisku míče. Typické rozestavení je na obrázku č. . Typické myšleno uskupením 4-2-3-1, nikoliv přesně tímto postavením hráčů. Hráč č. 8 Limberský je totiž, v zachyceném okamžiku na pozici jakéhosi libera, vykřívá prostor za Hubníkem (č.5) a není v linii s ostatními hráči obranné řady. Toto postavení není zcela výhodné, neboť je narušena ofsajdová linie a soupeři se naskytá možnost

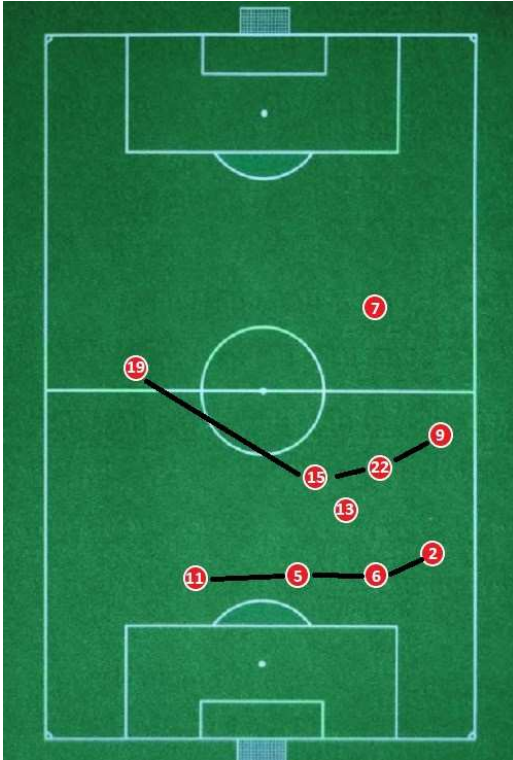
Třetí utkání: ČR – Turecko

Obr.93 Úvodní rozestavení ČR-Turecko 1

Zdroj: ceskatelevize.cz/ivysilani/

Obr.94 ČR-Turecko 56' 1

V posledním zápase ve skupině narazil český výběr na Turecko. Zde si lze všimnout, že úvodní rozestavení (obr. 93) i námi popisované rozestavení (obr. č.94) v okamžiku zisku míče, jsou téměř shodné. My jsme v závislosti na sledování zakreslili toto rozestavení jako 4-1-4-1.

Vedení navazující akce

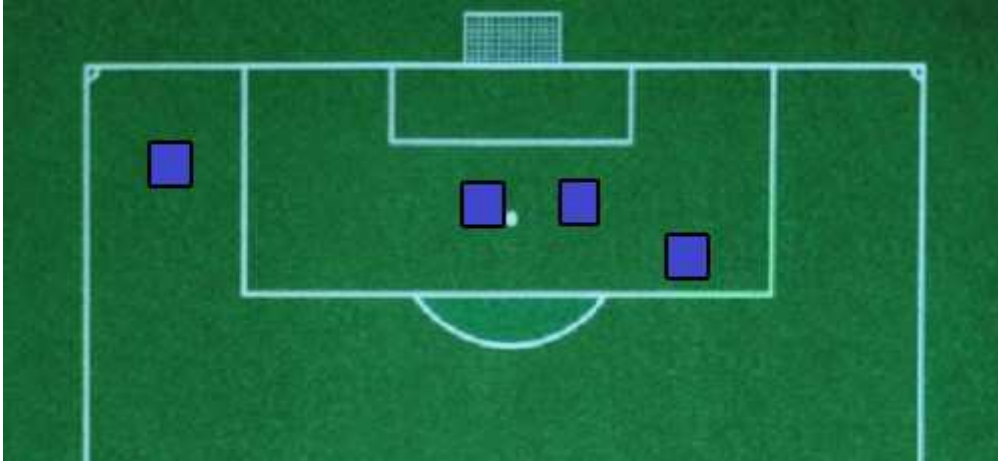
V námi popisovaných akcích se český tým pokoušel nejčastěji o dlouhou přihrávku do křídelních prostorů s následným centrem do pokutového území. Do akcí se většinou zapojoval velmi malý počet hráčů – 2-3 hráči. Nejaktivnějším hráčem byl středový hráč středové řady Darida.

5.6 Porovnání rozestavení hráčů v okamžiku ukončení navazující akce

V porovnání týmu byla analyzovány situace po centrech ze stran a hledány shodné opakující se podobnosti v rozestavení hráčů v pokutovém území a kolem něj.

Francie

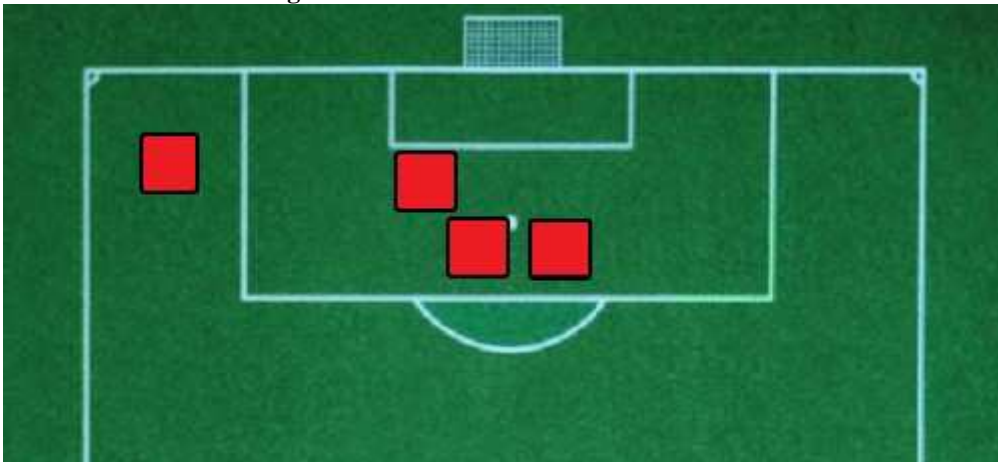
Obr. 95 Zakončení Francie 1

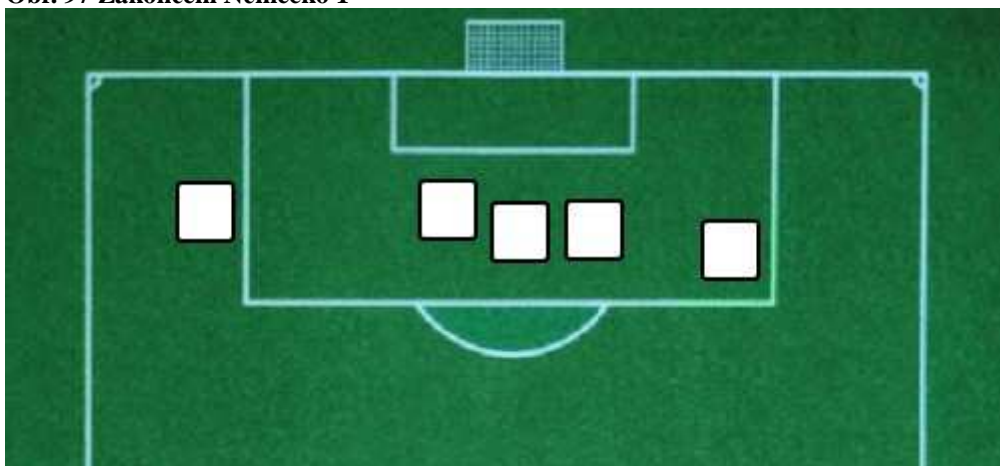
Francouzi měli v pokutovém území většinou tři hráči, kteří si hledali prostor pro zakončení

Portugalsko

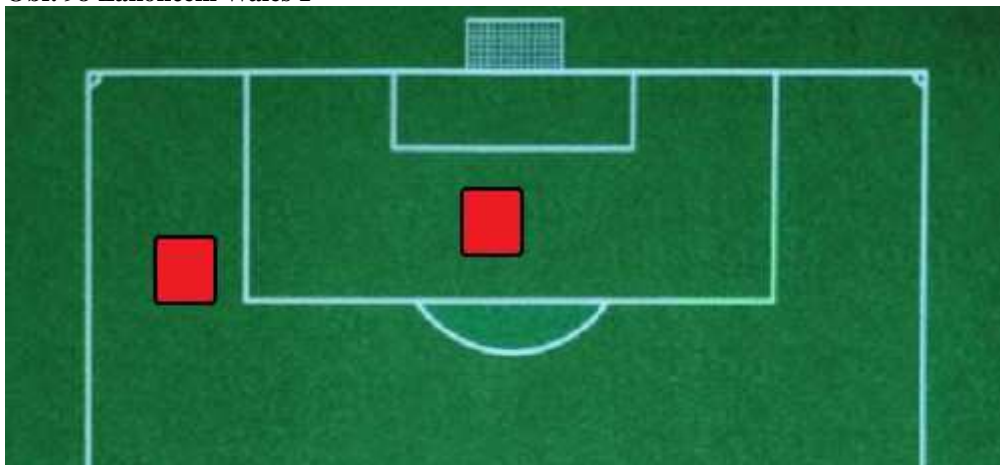
Obr. 96 Zakončení Portugalsko 1

Portugalci měli v pokutovém území shodně hráčů jako Francouzi. Také tři ale v trochu jiném postavení.

Německo**Obr. 97 Zakončení Německo 1**

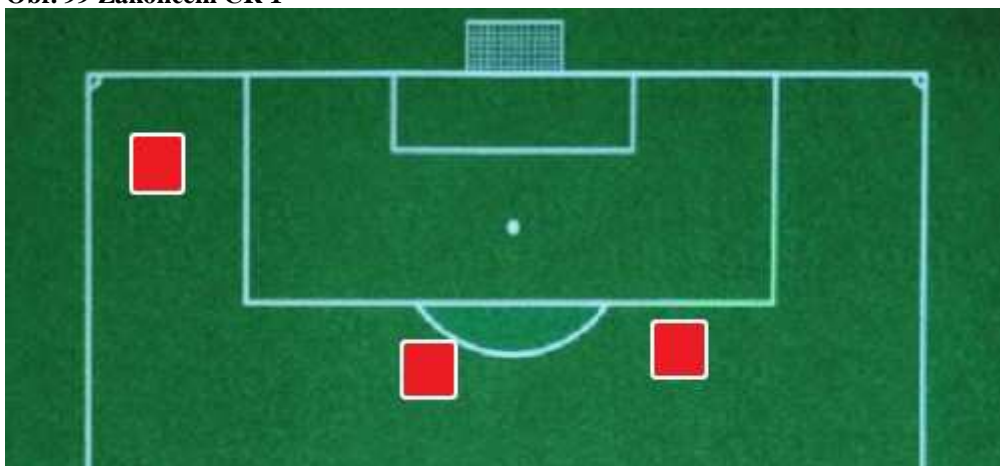
Němci měli v pokutovém území ještě o jednoho hráče navíc než dva již popisované týmy.

Wales**Obr. 98 Zakončení Wales 1**

Wales často nedokázal doplnit své rychlé protiútoky větším počtem hráčů. Jen jeden hráč v pokutovém území.

ČR

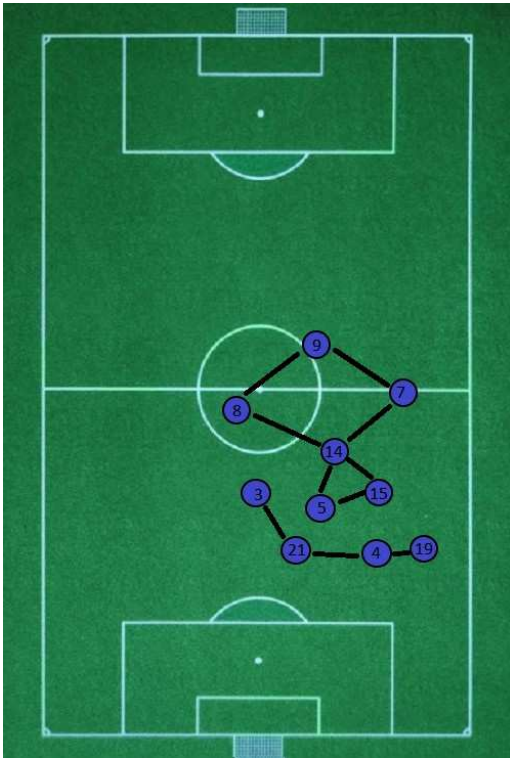
Obr. 99 Zakončení ČR 1

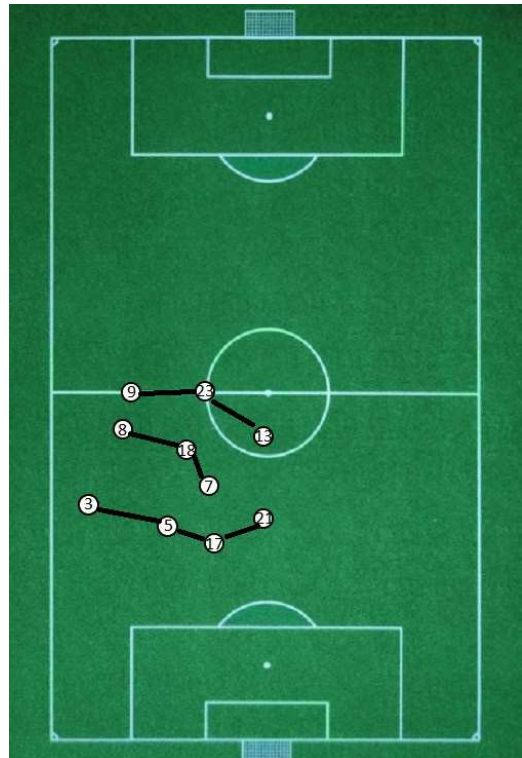
Nejhůře z rozboru vyšel český tým. V pokutovém území ani jeden hráč. Pouze dva v prostoru před ním.

6 DISKUZE

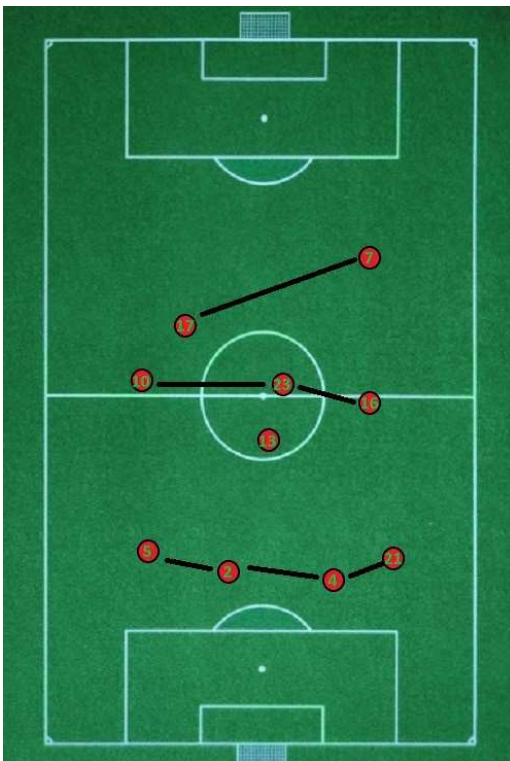
Obr.100 Char. rozestav. Francie 1

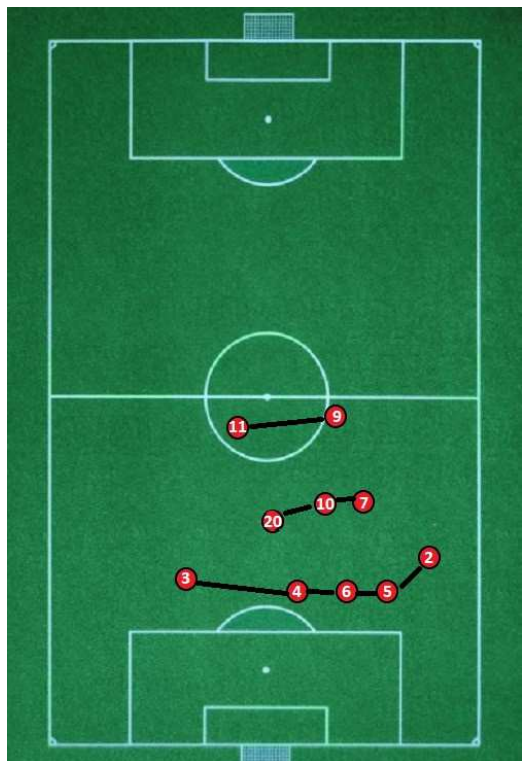
Obr.101 Char. rozestav. Německo 1

Obr. 102 Char. rozestav. Portugalsko 1

Obr. 103 Char. rozestav. Wales 1

Výše uvedená rozestavení jsou podle nás charakteristická pro vybrané týmy. Chybí zde porovnání s českým týmem, který jsme záměrně neuvedli, neboť byl důkladně popsán již v kapitole předchozí.

Nejkompaktněji působí rozestavení Němců, i kvůli jejich prolínání na postech. Toto rozestavení v okamžiku zisku míče vychází z rozestavení 4-3-3. V navazujících akcích Němci spoléhali na kombinačně vedené kombinované protiútoky zakončované, buď po centrech z křídelních prostor nebo střelbou ze střední vzdálenosti, na kterých se podílel 4-5 hráčů.

Francouzi se na svých postech také dokázali prolínat, a i jejich rozestavení bychom mohli popsat jako 4-3-3 s trojúhelníkem, který vytváří středová řada a s kosočtvercem z hráčů řady útočné, doplněných vždy o jednoho hráče středové řady. Navazující akce byla nejčastěji rychlý protiútok vedený kombinačně.

Portugalci vycházeli při zisku míče z rozestavení 4-1-3-2. Po zisku míče přecházeli většinou do kombinačně vedeného rychlého protiútku, do kterého se zapojovalo 5-6 hráčů.

Wales se při zisku míče nejčastěji seskupil v rozestavení 5-3-2 a po zisku míče spoléhá na rychlé protiútoky často vedené individuálně.

Z pozorování a hodnocení zakončení po centrech ze stran vyplynulo, viz kapitola 5.6, že nejvíce hráčů se podílelo na zakončení u Německého týmu, celkem 4 hráči v pokutovém území, po třech hráčích tam při podobných akcích měly týmy Francie a Portugalska tým Walesu zaostával pouze jeden hráč v pokutovém území, což mohlo být dáno také tím, že při rychlých protiútocích hráči středové a obranné řady nestíhali doplňovat v prostoru pokutového území.

7 ZÁVĚR

Z analýzy vybraných zápasů na ME 2016 ve Francii vyplynuli následující opakující se prvky. Charakteristickým rozestavením pro Německo a Francii při zisku míče bylo rozestavení 4-3-3. Po zisku míče Němci nejčastěji přecházeli do kombinovaných protiútoků a Francouzi do rychlých protiútoků vedených kombinační formou. Wales byl při zisku míče většinou v rozestavení 5-3-2 a nejvíce svých následných akcí řešil individuálně vedeným protiútokem. Typické rozestavení pro Portugalce v okamžiku zisku míče bylo 4-1-3-2. Následné akce vedli Portugalci formou rychlých kombinačně vedených protiútoků.

RESUMÉ

Tato bakalářská práce se zabývá variabilitou rozestavení hráčů fotbalu v přechodových fázích hry. Hlavním cílem práce bylo nepřímým pozorováním provést analýzu zápasů vybraných týmů a graficky zachytit a znázornit rozestavení hráčů v okamžiku zisku míče a při zakončení útoku. Dále se pokusit mezi přechodovými fázemi jednotlivých týmů vysledovat modelová řešení či opakující se prvky a provést srovnání mezi pozorovanými týmy. Týmy, které byly pro rozbor vybrány, jsou semifinalisté mistrovství Evropy 2016 ve Francii (Portugalsko, Francie, Německo a Wales) a reprezentační tým České republiky.

SUMMARY

This bachelor thesis deals with the variability of football players in the transition stages of the game. The main aim of the work was to indirectly the analyze the match and capture the disposition of the players at the moment of the ball's gain and when the attack is completed. A then try to find model solutions or repetitive elements between the transition phases of each team and compare the observed teams. The teams selected for the analysis are the European Championship 2016 semifinalists in France (Portugal, France, Germany and Wales) and the Czech Republic's team.

SEZNAM LITERATURY

- 1) Navara, M; Buzek, M; Ondřej, O. Kopaná: Teorie a didaktika : Celost. vysokošk. učebnice pro posl. stud. oboru tělesná výchova a sport. null. Praha : SPN, 1986. ISBN null.
- 2) Votík, J., Zalabák, J. Trenér fotbalu „C“ licence. 3. vyd. Praha: OLYMPIA, a.s., 2007. 128 s. ISBN 27-049-2007
- 3) ČEJKA, P. Vývoj a zdokonalování herních systémů a rozestavení hráčů v fotbale v poválečné historii do současnosti [online]. Brno, 2008 [cit. 2017-06-30]. Dostupné z: <<http://theses.cz/id/iq1nx0/>>. Bakalářská práce. Masarykova univerzita, Fakulta sportovních studií. Vedoucí práce Mgr. Pavel Vacenovský
- 4) Lička, V. Vliv organizace hry na její útočnou fázi. Fotbal a trénink. 2016, speciál 2016, s. 10-15. ISSN 1212-3390.
- 5) HELÍSEK, T. Metodika nácviku přechodové fáze v mládežnických kategoriích v ledním hokeji [online]. Olomouc, 2016 [cit. 2017-06-30]. Dostupné z: <<http://theses.cz/id/dciyp5/>>. Bakalářská práce. Univerzita Palackého v Olomouci, Fakulta tělesné kultury. Vedoucí práce Mgr. Karel Hůlka, Ph.D
- 6) Vaněk, K. a kol. Malá encyklopedie fotbalu.1.vyd. Praha: Olympia, 1984, s. 404 ISBN 27-042-84
- 7) Votík, J. Trenér fotbalu "B" UEFA licence. 2., upr. vyd. Praha : Českomoravský fotbalový svaz, 2005. ISBN 80-7033-921-7.
- 8) Lička, V. MS 2014 v Brazílii. Fotbal a trénink. 2014, speciál 2014, s. 26-41. ISSN 1212-3390.
- 9) Lička, V. Vývojové trendy evropské kopané mladého seniorského fotbalu "Konstruktivní odebrání míčů s přechodem do útoku". Fotbal a trénink. 2011, č.3, s. 13-26. ISSN 1212-3390.
- 10) Lička, V. (2007). Herní pojetí – taktické strategie. Fotbal a trénink. Unie českých fotbalových trenérů ČMFS, 1.,s. 10. ISSN 1212-3390.

Internetové zdroje

- 1) <http://www.fsps.muni.cz/~tvodicka/data/reader/book-9995/Cover.html>
- 2) <http://www.euro2016.cz/zrod-mistrovstvi-evropy-ve-fotbale-undefined-francie-1960/>
- 3) https://cs.wikipedia.org/wiki/Mistrovstv%C3%AD_Evropy_ve_fotbale
- 4) <http://www.rsssf.com/miscellaneous/euro-uefatot.html>
- 5) <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/11380245141-euro-2016/>

